

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS HAAZINU • MAAMAR 1

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי יערוף...

« Prêtez l'oreille, cieux, et je parlerai ; que
la terre entende les paroles de ma bouche »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/haazinu/1/

1 האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי יערוף כמטר לקחי וגוי. הנה אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] כנסת ישראל שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו (בהושע ס"י ו') והקב"ה השיבה כהוגן אהיה כטל לישראל.

«Cieux, prêtez l'oreille, et je parlerai; que la terre entende les paroles de ma bouche. Que mon enseignement s'écoule comme la pluie», etc. Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «L'Assemblée d'Israël a demandé de manière inconvenante: "Qu'Il vienne à nous comme la pluie"» (Osée, chapitre 6), et le Saint béni soit-Il lui a répondu comme il convient: «Je serai comme la rosée pour Israël.»

להבין משל ומליצה דברי חכמים מה שהם המשילו השראת הקב"ה על כנסיי [כנסת ישראל] לגשם או לטל וההפרש שבין גשם לטל הענין כי הנה תשובה קדמה לעולם.

Pour comprendre «parabole et figure, paroles des sages»: les Sages ont comparé le repos du Saint béni soit-Il sur l'Assemblée d'Israël à la pluie ou à la rosée, ainsi que la différence entre la pluie et la rosée. Voici l'explication: la techouva (retour) a précédé le monde.

וביאור ענין תשובה וגם מה שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] נמצא כל ימיו בתשובה איך הוא כל ימיו. הנה עיקר התשובה הוא כמ"ש והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה (בקהלת ס"י י"ב).

Pour expliquer la notion de techouva, ainsi que les paroles de nos Sages, de mémoire bénie: «Il se trouve donc que tous ses jours sont [consacrés] à la techouva» — comment cela peut-il être le cas tous ses jours? Or, l'essence de la techouva est celle qu'évoque le verset: «Et l'esprit retournera (tachouv) à Elokim qui l'a donné» (Ecclésiaste, chapitre 12).

וביאור הדבר הנה אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה ואתה נפחתה בי.

Pour expliquer cela, nous disons: «L'âme que Tu as placée en moi est pure; Tu l'as créée, Tu l'as formée et Tu l'as insufflée en moi.»

פי' נפחתה הוא בחי' הבל העליון להיות נפרד דבר ויש בפני עצמו כאדם הנופח ההבל מפיו שההבל נעשה נפרד לעצמו

«Tu l'as insufflée» désigne le niveau du souffle suprême, qui permet à une chose de se séparer et d'exister par elle-même, comme lorsqu'un homme expire par la bouche: le souffle devient alors séparé, autonome.

וכן אצל הנשמה כתיב ויפח באפיו נשמת חיים והוא בחי' רוח פיו ומוצא פי' ה' וכמ"ש

De même, au sujet de l'âme, il est écrit : « Il insuffla dans ses narines une âme de vie » ; c'est le niveau de « l'esprit de Sa bouche » et de « ce qui sort de la bouche de Havaya », comme il est écrit :

כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם ומוצא היינו בצאתו מהעולם אל הגילוי וע' בזהר פ' תזריע (דמ"ז ע"ב).

« Car l'homme vit de tout ce qui sort de la bouche de Havaya. » « Ce qui sort » signifie son passage de la dissimulation à la révélation. Voir le Zohar, paracha Tazria (folio 47b).

אבל בחי' בראתה הוא כמשל בחי' המחשבה שהיא עודנה בהעלם ומתאחדת עם הנפש. והנה פרט ארכעא דכרים בנשמה בצאתה מהעולם אל הגילוי להתלבש בגוף.

Mais le niveau de « Tu l'as créée » est, par analogie, comme celui de la pensée, qui demeure encore dissimulée et unie à l'âme. Or, [la bénédiction] énumère quatre éléments concernant l'âme lorsqu'elle sort de la dissimulation pour entrer dans la révélation et se revêtir du corps :

נתת בראתה יצחרתה נפחתה לפי שמקור חוצבה הוא הגבה למעלה וכדי שתדל פלאים להתלבש בגוף צריכה להתצמצם ולהתפשט בכמה מיני צמצומים והתפשטות.

« Tu as donné », « Tu l'as créée », « Tu l'as formée », « Tu as insufflé en elle ». Car la source dont elle a été taillée est extrêmement élevée, et pour descendre de façon prodigieuse [jusqu'en bas] afin de s'envelopper dans un corps, elle doit se contracter et se déployer au moyen de nombreuses sortes de contractions (tsimtsoumim) et de déploiements.

ודרך כלל נחלקים לדי' בחי' כמ"ש (באיוב ס"י כ"ח) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם.

Et, de manière générale, ils se répartissent en quatre niveaux, comme il est écrit (dans Job, chapitre 28) : « Alors Il la vit et la proclama ; Il la prépara et aussi la scruta. Et Il dit à l'homme. »

שעד שבאה לכלל ויאמר לאדם דהיינו להתלבש בגוף צריך בתחלה להיות בחי' ראה ויספרה וכו'

Car avant qu'elle n'atteigne l'état de « Et Il dit à l'homme », c'est-à-dire avant de s'envelopper dans un corps, il faut d'abord qu'intervienne le niveau de « Il la vit et la proclama », etc.,

שהם די' בחי' צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות כנגד די' אותיות הוי"ה וע"ז מורה ג"כ שם הוי"ה שהיו"ד בחי' צמצום והה"א הוא בחי' התפשטות אורך ורוחב והוי"ו הוא המשכה כו'

qui sont quatre niveaux : contraction et déploiement, prolongement vers le bas et déploiement, correspondant aux quatre lettres de Havaya. C'est également ce qu'indique le Nom Havaya : le youd est le niveau de la contraction, le hé est le niveau du déploiement en longueur et en largeur, et le vav est le prolongement vers le bas, etc.,

כְּנוּדַע (וְעַי מַעֲנִין אִז רָאָה כּוֹי בְּמִדְרַשׁ רַבָּה רַ"פ כִּי תִשָּׂא פִיָּמ וּבִלְקִיָּת [וּבִלְקוּשֵׁי תוֹרָה (לְהַאֲרִיז"ל)] רַ"פ בְּרֵאשִׁית וּבִזְהָר נִזְכָּר פֶּסוּק זֶה חִי"א [חֶלֶק א'] דָּף ה' סַע"א [סוּף עֲמוּד א'] וּדְקָצִיט א'.

comme on le sait. (Et voyez, au sujet de « Alors Il la vit », etc., Midrash Rabbah, au début de la paracha Ki Sisa, chapitre 40, et Likkutei Torah de l'Ari Zal, au début de la paracha Bereishis. Dans le Zohar, ce verset est également mentionné : partie I, folio 5, fin du côté a, et folio 199a ;

חִי"ב [חֶלֶק ב'] דְּרִי"ו ב' חִי"ג [חֶלֶק ג'] קִי"א ב' וּפֶסוּק וַיֹּאמֶר לְאָדָם בְּחִי"א [בְּחֶלֶק א'] דְּעִי"ט סַע"א [סוּף עֲמוּד א'] וְזֶהוּ כִּי חֶלֶק ה' עֲמוּ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ.

partie II, folio 206b ; partie III, 111b ; et le verset « Et Il dit à l'homme », dans la partie I, folio 79, fin du côté a.) Et c'est le sens de : « Car le peuple est la part de D.ieu ; Jacob est le cordon de Son héritage. »

פִּי שֶׁהִנֵּשְׂמָה הִיא חֶלֶק הוּי עֲצָמוּ שִׁיּוּרְדַת דֶּרֶךְ צִמְצוּם וְהַתְּפַשְׁטוּת כּוֹי כְּמוֹ שֶׁהוּי עַד שֶׁבָּאָה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּבַחֲי יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ הוּא הַגּוֹף

C'est-à-dire que l'âme est une part de Havaya Lui-même, qui descend par la voie de la contraction et du déploiement, etc., à l'image du Nom Havaya, jusqu'à s'envelopper dans le niveau de « Jacob, le cordon de Son héritage », qui est le corps.

(וְעַי מַעֲנִין כִּי חֶקֶל בְּרַבּוּת פִּי תוֹלְדוֹת פֶּסֶ"ה עִי"פ וְאִנְכִי אִישׁ חֶלֶק דְּעִי"ג א' וַיֵּצֵא פֶסֶ"ח דְּעִי"ז [דְּעִבּוּדָה זֶרָה] ב' בְּפֶסוּק

(Et voyez, au sujet de « Car la part », dans [Midrash] Rabbah, paracha Toldos, chapitre 65, à propos du verset « Et moi, je suis un homme lisse (chalak) », folio 73a ; Vayetzei, chapitre 68, folio 77b, à propos du verset

וְהִנֵּה סוּלָם וְסִי"פ תְּרוּמָה דְּקִי"נ עִי"ד נִשָּׂא רַפִּי"ט דְּרַכִּי"ח עִי"ב פִּי בִלָּק פִּי"כ דְּרַעִי"ט א' וְעַי בִּזְהָר חִי"ב [חֶלֶק ב'] דְּצִי"ו א' וּדְפִי"ו א' חִי"ג [חֶלֶק ג'] דְּצִי"ד א' קִי"ז א' דְּרַעִי"ח ב').

« Et voici une échelle » ; et à la fin de la paracha Terouma, folio 150, colonne d ; Nasso, début du chapitre 9, folio 228b ; paracha Balak, chapitre 20, folio 279a. Voir aussi le Zohar, partie II, folio 96a et folio 86a ; partie III, folio 94a, 107a, folio 278b.)

וְהִנֵּה לֹא כָל הַנִּשְׁמָה יוֹרֶדֶת לְמַטָּה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּגוֹף רַק הָאָרָה מִמֶּנָּה בְּלִבָּד דֶּרֶךְ צִמְצוּם כּוֹי כְּנִי"ל.

Or, ce n'est pas toute l'âme qui descend ici-bas pour s'envelopper dans le corps, mais seulement un rayonnement d'elle, au moyen d'une contraction, etc., comme indiqué plus haut.

אבל כל הנשמה ומקורה נשארה למעלה ונקי מזל ובוזה אמרו אדם אית ליה מצולא והכל תלוי במזל.

Mais l'âme tout entière et sa source demeurent en haut, et [cela] est appelé mazal. C'est à ce propos qu'ils ont dit : « L'homme possède un mazal » et « Tout dépend du mazal ».

ומה שאמרו אין מזל לישראל היינו ענין מזלות השרים וכוכבים אשר חלק לכל העמים עובדי כוכבים

Quant à ce qu'ils ont dit : « Israël n'a pas de mazal », cela désigne les mazalot des princes [célestes] et des étoiles, que [Dieu] a attribués à toutes les nations qui adorent les étoiles ;

אבל יש בחיי מזל מקור הנשמה ושרשה ונקרא מזל מלשון נוזל אלא שנוזל הוא לשון נפעל ומזל הוא לשון פועל (ועיי' בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך מזל)

mais il existe un niveau de mazal qui est la source et la racine de l'âme. Il est appelé mazal, mot apparenté à nozel (« qui s'écoule ») ; toutefois, nozel est une forme passive, tandis que mazal est une forme active (voir aussi le Pardes, dans Erchei HaKinuyim, entrée « Mazal ») :

שהוא המקור להיות נוזל ממנו ההשפעה ורוח חיים להחיות רוח שפלים גם שפע אלהי והרהורי תשובה שבאים לאדם הם באים מכח בחי' המזל

car il est la source d'où s'écoulent l'influx et l'esprit de vie, « pour ranimer l'esprit des humbles ». De même, l'influx divin et les pensées de techouva qui viennent à une personne proviennent de la force du niveau de mazal.

כי אע"ג [אף על גב] דאיהו לא חזי מזלי' [מזליה] חזי שרואה ושומע הכרוזין של מעלה בת קול יוצאת ומכרזת כו'.

Car « bien qu'il ne voie pas, son mazal voit » : il voit et entend les proclamations d'en haut, « une voix céleste sort et proclame », etc.

וע"י זה משפעת למטה להיות התעוררות בלב כו' כי ההארה שירדה ונתפשטה למטה בגוף אינו דבר נפרד לגמרי ממקורה ושרשה שלמעלה (ועמ"ש בד"ה כי תצא)

Et par ce moyen, il exerce son influence ici-bas, de sorte qu'un éveil se produise dans le cœur, etc. Car le rayonnement qui est descendu et s'est répandu ici-bas dans le corps n'est pas entièrement séparé de sa source et de sa racine d'en haut (voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Lorsque tu sortiras »),

לבד מחייבי כריתות שנכרתה הנפש דהיינו ההארה שנתפשטה וירדה למטה נכרתה ממזלי ושרשה (ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני עצרת).

à l'exception de ceux qui sont passibles de karèt (retranchement), chez qui l'âme est retranchée — c'est-à-dire que le rayonnement qui s'est répandu et est descendu ici-bas est retranché de son mazal et de sa racine (voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Le huitième jour, une Atséret»).

והנה כתיב ונוזלים מן לבנון. פי"ד ע"ד והחכמה מאין תמצא כי החכמה תחיה שהוא ראשית התפשטות החיות נמשך מבחי שלמעלה מן השכל והוא בחי אין שאינו מושג.

Or, il est écrit : «Et des eaux coulent (nozlim) du Liban.» Cela s'explique dans le sens de : «Et la sagesse ('Hokhma), d'où (me'ayin) sera-t-elle trouvée?» Car «la sagesse fait vivre» : elle est le commencement de l'expansion de la force vitale, qui est attirée d'un niveau supérieur à l'intellect; c'est le niveau de l'ayin («néant»), qui ne peut être saisi.

וזהו בחינת לבנון וממנו נוזל ההשפעה (עי"ז) בזהר פי האזינו דף רצ"ח ע"א) ומזה יובן מהות התשובה שתשוב הנפש בבחי ביטול במסירת נפש למקורה ושרשה העליון שממנה לוקחה ש הוא בחי אין בחינת מזל

Tel est le niveau du Liban, d'où découle l'influx (voir le Zohar, Parachat Ha'Azinu, folio 298a). On comprendra par là l'essence de la techouva : l'âme retourne, dans un état d'annulation de soi (bitoul) et de sacrifice de soi (messirout néfesh), à sa source et à sa racine suprêmes, d'où elle a été prise ; c'est le niveau de l'ayin, le niveau du mazal.

וזהו תכלית ירידתה לעוה"ז שתהא במעלה ומדרגה יותר נעלה ממה שהיתה בגן עדן נהנית מזיו השכינה לפי השגתה

Et telle est la finalité de sa descente dans ce monde : qu'elle atteigne un rang et un niveau supérieurs à ceux qu'elle avait dans le Jardin d'Éden, où elle jouissait du rayonnement de la Chekhina (la Présence divine) selon sa compréhension ;

והוא ע"י בחי צמצום בחי חכמה משא"כ על ידי התשובה היא בבחי ביטול לגמרי למקורה ושרשה שלמעלה מעלה מבחי חכמה שהוא בחי אין.

ce qui se produit par le niveau de contraction, le niveau de 'Hokhma ; tandis que par la techouva, elle est dans un état d'annulation complète de soi devant sa source et sa racine, qui se trouvent bien au-dessus du niveau de 'Hokhma : c'est le niveau de l'ayin.

2 וזהו שכתוב בקריעת ים סוף עד יעבור עמך הוי' כי על ידי קריעת ים סוף נתעלו ישראל במעלה ומדריגה גבוהה מאד נעלה למעלה מעלה מבחי' הוי' שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו'

Et c'est là [le sens de] ce qui est écrit au sujet de la séparation de la mer des Joncs : « Jusqu'à ce que passe Ton peuple, Havaya. » Car, par la séparation de la mer des Joncs, Israël s'éleva à un rang et à un niveau très élevés, bien au-dessus du niveau de Havaya, qui est le niveau de contraction et d'expansion, etc.

שעל זה מורה שם הוי' כנ"ל והוא שרש ענין ההתהוות כי שם הוי' פי' שהוא מהוה כל הנמצאים וההתהוות מאין ליש הוא ע"י צמצום והתפשטות כו'.

car c'est ce qu'indique le Nom Havaya, comme mentionné plus haut. Et c'est là la racine du processus de venue à l'existence : en effet, le Nom Havaya signifie qu'Il fait venir à l'existence (meh'avé) tous les êtres existants, et la venue à l'existence de quelque chose à partir du néant s'opère par la contraction (tsimtsoum) et l'expansion, etc.

משא"כ בחי' מזל שהוא בחי' אין לא שייך שם בחי' התהוות כלל וזהו עד יעבור עמך הוי"ה כלומר שעברו למעלה מבחי' הוי"ה לבחי' מזל בחינת אין בחינת תשובה והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה

En revanche, au niveau du mazal, qui est le niveau du ayin (« néant »), la notion de venue à l'existence ne s'applique absolument pas. Et c'est là [le sens de] « Jusqu'à ce que passe Ton peuple, Havaya » : ils dépassèrent le niveau de Havaya pour atteindre le niveau du mazal, le niveau du ayin, le niveau de la techouva (retour) : « Et l'esprit retournera vers Elokim qui l'a donné. »

כי נתינתה וירידתה למטה בבחי' צמצום והתפשטות כו' שנתת בראתה יצרתה כו' והתשובה הוא להיות בבחי' ביטול לגמרי כמו קודם ירידתה ויתר על כן כנ"ל:

Car son don et sa descente ici-bas s'opèrent selon le mode de la contraction et de l'expansion, etc. : « Tu l'as donnée », « Tu l'as créée », « Tu l'as formée », etc. ; et la techouva consiste à se trouver dans un état d'annulation de soi complète (bitoul), comme avant sa descente, et même davantage, comme mentionné plus haut.

3 ב (ועיין בבחי' פי יתרו גבי לא תשא את שם מענין והרוח תשוב שהוא כמש"כ [כמה שכתוב] ועיין ברע"מ [ברע"א מהימנא] פי בהר) (דק"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) שבחי' והרוח תשוב כו' זהו כענין מ"ש בשנת היובל הזאת תשובו כו'.

2. (Et voyez Rabbeinou Ba'hya, sur la paracha Yitro, à propos de «Tu ne prononceras pas le Nom», au sujet de «Et l'esprit retournera», qui est comme il est écrit [ici]; voyez aussi le Raaya Mehemna, sur la paracha Behar) (folio 108, fin du côté b): le niveau de «Et l'esprit retournera», etc., est analogue à ce qui est écrit: «En cette année du Jubilé, vous retournerez», etc.

ועמ"ש מענין יובל סד"ה וימצאו איש מקושש עצים וסד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול. שזהו ג"כ בחי' יום הכפורים יום התשובה.

Et voyez ce qui est écrit au sujet du Jubilé, à la fin du discours commençant par «Ils trouvèrent un homme qui ramassait du bois», ainsi qu'à la fin du discours commençant par «Et il arrivera, en ce jour-là, qu'un grand chofar sera sonné»: cela correspond également au niveau de Yom Kippour, le jour de la techouva (retour).

4 ומ"ש אל האלקים אשר נתנה אף על גב דתשובה זו הוא בחי' עד יעבור עמך הוי' שהיא למעלה גם משם הוי' כנ"ל.

Et quant à ce qui est écrit: «vers Elokim qui l'a donnée», bien que cette techouva soit le niveau de «Jusqu'à ce que Ton peuple passe, Havaya», qui est même au-dessus du Nom Havaya, comme il a été dit plus haut:

וכה"ג [וכהאי גוונא] נתבאר לעיל בד"ה אתם נצבים גבי לעברך בברית כו' להיות לך לאלקים דפי' לעברך בברית היינו כענין עד יעבור עמך הוי' כו' ע"ש.

Une idée semblable a été expliquée plus haut, dans le discours qui commence par «Vous vous tenez», à propos de «Pour te faire entrer dans l'alliance», etc., «pour être Elokim pour toi»: le sens de «Pour te faire entrer dans l'alliance» est analogue à celui de «Jusqu'à ce que Ton peuple passe, Havaya», etc. Voir là-bas.

אך הענין יובן ע"פ מ"ש ע"פ שוש אשיש גבי תגל נפשי באלקי ובד"ה ביום השמיני עצרת כענין פי' צור לבבי וחלקי אלקים לעולם

Mais cela se comprendra à la lumière de ce qui est écrit sur [le verset] «Je me réjouirai grandement», à propos de «Mon âme exultera en mon D.ieu (Elokaï)», ainsi que dans le discours qui commence par «Au huitième jour, un atseret», au sujet du sens de «Le rocher de mon cœur et ma part, c'est Elokim pour toujours»;

ויוכן זה עוד עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בזהר ע"פ עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו והוא
בפרשה פנחס (דרל"ט ע"ב)

et cela se comprendra davantage à la lumière de ce qui est écrit dans le Zohar sur [le verset] «Aucun œil n'a vu, Elokim, hormis Toi, ce qu'Il fera pour celui qui L'attend»; cela se trouve dans la paracha Pin'has (folio 239b)

ובפ' ואתחנן (דרס"ז ע"ב) ועיין מק"מ [מקדש מלך] שם ושם. ועיין עוד מזה בזהר ויקהל (דר"י [דרבינו יצחק] ע"ב).
et dans la paracha Vaet'hanan (folio 267b). Voir le Mikdash Melekh à ces deux endroits. Voir aussi ce qui est dit à ce sujet dans le Zohar, Vayakhel (folio 210b).

עוד נזכר מענין והרוח תשוב ברכות משפטים פל"א (דקמ"ט ע"ג [עמוד ג']) ובפ' מצורע פ"ח (דקפ"ה א').
La notion de «Et l'esprit retournera» est également mentionnée dans [le Midrach] Rabbah, Michpatim, chapitre 31 (folio 149, colonne c), et dans la paracha Metsora, chapitre 18 (folio 185a),

ובקהלת רבה על פסוק זה. ובכל זה אתי שפיר דקדוק לשון רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] במשנה פ"ד דאבות
יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא כו'

ainsi que dans Kohelet Rabbah, à propos de ce verset. Tout cela explique bien la formulation précise de nos Sages, de mémoire bénie, dans la Michna, chapitre 4 d'Avot: «Mieux vaut une heure de quiétude de l'esprit (korat roua'h) dans le Monde futur», etc. :

קורת רוח דוקא כדכתיב והרוח תשוב וע' עוד בזהר ח"ב [חלק ב'] בפ' תרומה (קמ"א ב' עד קמ"ב א') ובפ'
משפטים (צ"ז ב').

précisément «quiétude de l'esprit (roua'h)», comme il est écrit: «Et l'esprit (roua'h) retournera.»
Voir aussi dans le Zohar, partie II, dans la paracha Terouma (141b à 142a) et dans la paracha Michpatim (97b).

ולכאורה הוא בענין אחר קצת ממש"כ [ממה שכתוב] דהרי שם מפרש ענין זה על עליית הרוח מגן עדן
התחתון לגן עדן העליון וכאן נתבאר שזהו למעלה מבחי' גן עדן כו' כנ"ל.

À première vue, le sens diffère quelque peu de ce qui a été écrit [ici], car là, cette notion est expliquée comme l'élévation du roua'h depuis le Gan Eden inférieur jusqu'au Gan Eden supérieur, tandis qu'ici, il a été expliqué qu'elle se situe au-dessus du niveau du Gan Eden, etc., comme mentionné plus haut.

אך המעיין בזהר ח"ב [חלק ב'] פי תרומה שם (דקמ"ב א') במ"ש ועד דהאי נשמה עילאה לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין כו'

Mais celui qui étudie le Zohar, partie II, parachat Terouma, à cet endroit (folio 142a), dans le passage qui dit: «Et tant que cette nechama supérieure ne s'élève pas dans la source jaillissante de l'Ancien des anciens, le plus caché de tous les cachés», etc.,

ובזהר שלח (דקנ"ט א') גבי תלת עלמין כו' עלמא קדמא כו' כגוונא דא כו' עד עין לא ראתה אלקים זולתך כו' ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ימצא שהכל כוונה אחת.

et dans le Zohar, parachat Chela'h (folio 159a), à propos des «trois mondes», etc., du «premier monde», etc., «de cette manière», etc., jusqu'à «Aucun œil n'a vu, Elokim, hormis Toi», etc., trouvera dans le commentaire du Ramaz à cet endroit que tous ces passages ont une seule et même intention.

ועוד דבזהר תרומה שם מדבר על בחי' ומדרגת הרוח שמבחי' נפש רוח נשמה שלמטה מבחי' ומדרגת נשמה.

De plus, dans le Zohar, parachat Terouma, à cet endroit, il est question du niveau et du rang du roua'h parmi les niveaux de néfesh, roua'h et nechama, lequel est inférieur au niveau et au rang de la nechama;

וכאן מדברים בענין והרוח תשוב גם על בחינת הנשמה ממש ומ"ש והרוח תשוב היינו לפי דעלייה זו הוא למעלה מעלה גם משם הוי' דהיינו למעלה מהחכמה.

tandis qu'ici, nous parlons de «Et l'esprit retournera» comme s'appliquant également au niveau de la nechama elle-même. Et si le verset dit «Et l'esprit (roua'h) retournera», c'est parce que cette élévation se situe très au-dessus même du Nom Havaya, c'est-à-dire au-dessus de 'Hokhma (sagesse),

אשר שם הוא בחי' רוח וכמ"ש בזהר בפ' בראשית (דל"ז ע"ב ודנ"ח ע"א) ע"פ לא ידון רוחי באדם.

où se trouve le niveau du roua'h, comme il est écrit dans le Zohar, parachat Berechit (folio 37b et folio 58a), à propos du verset: «Mon esprit ne demeurera pas dans l'homme»:

כד בני עלמא זכאין כו' קודשא ב"ה אתער רוחא דחיי דלעילא עד דמטון אינון חייך לאתר דיעקב שריא ביה כו'

«Lorsque les habitants du monde sont méritants», etc., «le Saint béni soit-Il éveille l'esprit de vie supérieur, jusqu'à ce que cette vie parvienne à l'endroit où Jacob réside», etc.

ומבואר בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ס"פ בראשית דהמשכת רוחא דחיי דלעילא היינו מאריך אנפין
דתמן אריכו דחייך וכ"ה בזהר תרומה (דקע"ח סע"ב [סוף עמוד ב])

Et il est expliqué dans le Likkutei Torah de l'Arizal, à la fin de la parachat Berechit, que l'émanation de l'«esprit de vie supérieur» provient d'Arich Anpin (Long Visage), car c'est là que se trouve la «longévité de la vie»; il en est de même dans le Zohar, parachat Terouma (folio 178, fin du côté b);

ועי"ד מ"ש במדרש בראשית רבה ספ"ב [סוף פרק ב'] בפסוק ורוח אלקים מרחפת על פני המים זהו רוחו
של משיח האיך מה דאת אמר

Et dans le même esprit, il est dit dans le Midrash, Bereishis Rabbah, à la fin du chapitre 2, à propos du verset «Et l'esprit d'Elokim planait au-dessus de la surface des eaux»: «C'est l'esprit du Machia'h, comme il est dit:

ונחה עליו רוח ה' באיזו זכות ממשמשת ובאה. מרחפת ע"פ המים בזכות התשובה שנמשלה כמים
שנאמר שפכי כמים לבך עכ"ל [עד כאן לשונו].

“«Et l'esprit de Havaya reposera sur lui.» Par quel mérite s'approche-t-il et vient-il? «Planant au-dessus de la surface des eaux»: par le mérite de la techouva, qui est comparée à l'eau, ainsi qu'il est dit: «Répands ton cœur comme de l'eau.» Fin de citation.

5 והטעם שנקרא בשם רוח יובן עוד מעט מזער עפ"מ"ש [על פי מה שכתוב] בביאור דמזוזה מימין בענין אויר
שלמעלה מבחי" אור כו'

Et la raison pour laquelle il est appelé rua'h («esprit») se comprendra encore un peu mieux à partir de ce qui est écrit dans l'explication de «La mezouza à droite», au sujet de l'avir («air»), qui se situe au-dessus du niveau de l'or («lumière»), etc.

ע"ש ובס"י [ובספר יצירה] איתא אחת רוח אלקים חיים ולפ"י הפרד"ס [הפרדס רמונים] ש"ג פ"ה היינו בחי'
כתר ע"ש ומכ"ז [ומכל זה] יובן מ"ש והרוח תשוב כו'

Voir là-bas. Et dans le Sefer Yetsira, il est dit: «Un: l'esprit du Elokim vivant»; selon l'explication du Pardes, chaar 3, chapitre 5, il s'agit du niveau de Kéter (la Couronne). Voir là-bas. Et tout cela permet de comprendre ce qui est écrit: «Et l'esprit retournera», etc. :

שלפי שעלייה זו ע"י התשובה הוא אל האלקים אשר נתנה דהיינו למעלה מדי צמצומים הנ"ל דבחי שנתת בי ובראתה יצרתה נפחתה בי כו' ע"כ נאמר והרוח תשוב.

car cette élévation, accomplie par la techouva (retour), mène «à Elokim qui l'a donnée», c'est-à-dire au-dessus des quatre contractions mentionnées précédemment, correspondant aux niveaux de «que Tu as déposée en moi», «Tu l'as créée», «Tu l'as formée», «Tu l'as insufflée en moi», etc. C'est pourquoi il est dit: «Et l'esprit retournera.»

דהיינו לבחי רוח עליון מה שבדור המכול נאמר לעונש לא ידון רוחי כו' וז"ש [וזהו שכתוב] עד יערה עלינו רוח ממרום כו'

C'est-à-dire au niveau du rua'h supérieur, dont il fut dit, à titre de punition, à la génération du Déluge: «Mon esprit ne demeurera pas», etc. Et c'est le sens de ce qui est écrit: «Jusqu'à ce qu'un esprit soit déversé sur nous d'en haut», etc.

ועי' בזהר ח"ג [חלק ג'] (דק"ל ע"ב) ע"פ ונחה עליו רוח כו' וח"א [וחלק א'] (דע"ז [דעבודה זרה] א') בשעתא דרוחא דכל רוחין ארים בסימו דנשמתא כו'.

Voir aussi le Zohar, partie III (folio 130b), sur [le verset] «Et l'esprit reposera sur lui», etc., et partie I (folio 77a): «Au moment où l'Esprit de tous les esprits élève la douceur de la nechama», etc.

וזהו אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף (באיוב סי' ל"ד) ופי' בזהר תרומה (דקס"ב ב') רוח אמשיך רוח ואייתי רוח

Et c'est le sens de: «S'il dirige son cœur vers Lui, Il rassemblera à Lui Son esprit et Son âme» (Job, chapitre 34). Et le Zohar, Terouma (folio 162b), explique: «L'esprit attire l'esprit et fait venir l'esprit»,

דהיינו שע"י רוח האדם העולה למעלה כשישים אליו ית' אזי רוחו ונשמתו מבחי' סוכ"ע אליו יאסוף כו' וכמ"ש במ"א.

c'est-à-dire que, par l'esprit de l'homme qui s'élève vers le haut, lorsqu'il se tourne vers Lui, béni soit-Il, alors «Son esprit et Son âme», provenant du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), «Il les rassemblera à lui», etc., comme cela est expliqué ailleurs.

וברכות בראשית פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד] ע"פ ויפח באפיו לפי שבעוה"ז בנפיחה לפיכך מת אבל לעתיד בנתינה שנאמר ונתתי רוחי בכם וחייתם וזהו ע"י התשובה בחינת והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה דוקא.

Et dans le Midrach Rabba, Béréchit, chapitre 14, sur [le verset] « Et Il souffla dans ses narines », il est dit : « Puisque dans ce monde [l'âme est donnée] par un souffle, c'est pourquoi l'homme meurt ; mais dans le Monde futur, [elle sera donnée] par un don, comme il est dit : "Je mettrai Mon esprit en vous et vous vivrez." » Et cela s'accomplit par la techouva, le niveau de « Et l'esprit retournera à Elokim qui l'a donnée », précisément.

6 ומ"ש שבעוה"ז בנפיחה. היינו שבחי הנשמה המלוכשת בגוף היא נמשכת מבחי ואתה נפחתה בי שהוא בחי הכל העליון כו'

Quant à ce qui est dit, à savoir que dans ce monde [l'âme est donnée] par un souffle, cela signifie que le niveau de l'âme qui est revêtu dans le corps provient du niveau de « Tu l'as insufflée en moi », qui est le niveau du souffle supérieur, etc. ;

אבל שרשה ומקורה היא מבחי אשר נתנה אלא שלפי שבהגוף אין מאיר רק מבחי אתה נפחתה בי ע"כ מת.

mais sa racine et sa source proviennent du niveau de « qui l'a donnée ». Seulement, comme dans le corps ne brille que [ce qui provient] du niveau de « Tu l'as insufflée en moi », il meurt donc.

אבל לעתיד יאיר בהגוף ממש מבחי ונתתי רוחי כו' ועיין ברכות פ' כי תשא פמ"א [פרק מ"א / פרשה מ"א] ע"פ ויתן אל משה כי ה' יתן חכמה כו' ע"ש.

Mais dans les temps futurs, le niveau de « Je mettrai Mon esprit », etc., brillera dans le corps même. Voir aussi [Midrach] Rabbah, Parachat Ki Tissa, chapitre 41, à propos [du verset] « Et Il donna à Moché » : « Car Havaya donne la sagesse », etc. Voir là-bas.

7 וגם פי ונתתי בחיי מתנה הוא כענין אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] ע"ד מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה כו' כמ"ש במ"א ועמ"ש ע"פ ומדבר מתנה בד"ה צאינה וראינה.

De plus, le sens de «Et Je donnerai» — le niveau d'un don — est analogue à un éveil d'en haut (isarus dileila), qui dépasse un éveil d'en bas (isarusa diléta), comme dans l'expression: «J'ai un beau cadeau dans Mon trésor, et Chabbat est son nom», etc., comme cela est expliqué ailleurs. Voir aussi ce qui est écrit sur [le verset] «Et du désert, Mattana», dans le discours commençant par «Sortez et voyez».

גם ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] נותן בעין יפה הוא נותן כי כמו שיש באדם עדי"מ עין יפה וביוניית במשנה פ"ד דתרומות כך עדי"מ להבדיל הבדלות לאין

Cela s'éclaire aussi à la lumière de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Celui qui donne donne d'un œil généreux.» Car, de même qu'il existe chez l'homme, à titre d'analogie, un œil généreux et un œil moyen — comme l'enseigne la Michna, chapitre 4 de Teroumott —, de même, à titre d'analogie, en établissant des distinctions sans

קץ יש שרש ומקור לשני בחינות אלו ע"ד שנת' [שנתבאר] סד"ה כי תשמע בקול בענין לעשות הישר בעיני ה'. שהן ב' בחינות השגחות כו' ע"ש.

limite, il existe une racine et une source pour ces deux niveaux, comme cela a été expliqué à la fin du discours commençant par «Lorsque tu écouteras la voix», à propos de «faire ce qui est droit aux yeux de Havaya»: il s'agit de deux niveaux de providence, etc. Voir là-bas.

8 והנה שרש בחינת עין יפה זהו ענין עינא פקחא. וע"ז נאמר ביוסף עלי עין וזהו עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

Or, la racine du niveau de l'œil généreux est le sujet de «l'œil toujours ouvert» (eina pekicha). C'est à ce propos qu'il est dit de Joseph: «au-dessus de l'œil» (alei ayin); et c'est là le sens de: «Aucun œil n'a vu, Elokim, en dehors de Toi, ce qu'Il fera pour celui qui L'attend.»

ומבחי זו נמשך ונתתי רוחי כו'. עוד יובן ענין והרוח תשוב עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בזח"א [בזהר חלק א] ויחי (דרמ"ה א' ב')

De ce niveau se déverse «Et Je donnerai Mon esprit», etc. Le sujet de «Et l'esprit retournera» s'éclairera davantage à la lumière de ce qui est écrit dans le Zohar, partie I, Vayechi (folio 245a et b).

ועי עוד בזהר מענין והרוח תשוב (ח"א [חלק א'] דף פ"ה סע"א [סוף עמוד א] ק"ו ב' ק"ל ע"ב דרי"ז ב' ח"ג [חלק ג'] דר"ט"ו סע"ב [סוף עמוד ב] דרכ"ד סע"ב [סוף עמוד ב])

Voir également dans le Zohar, au sujet de « Et l'esprit retournera » (partie I, folio 85, fin du côté a ; 106b ; 130b ; folio 217b ; partie III, folio 215, fin du côté b ; folio 224, fin du côté b) ;

ושם מבואר דבחי' זכאי אלקים רוח נשברה שזהו ענין תשובה זהו בחי' והרוח תשוב אל האלקים כו' עכ"ה [עד כאן הגהה] :

et il y est expliqué que le niveau de « Les sacrifices d'Elokim sont un esprit brisé », qui est le sujet de la techouva (retour), est celui de « Et l'esprit retournera vers Elokim », etc. Fin de la glose.

9 ג וזהו כל ימיו בתשובה כי בכל יום תשוב הנפש שהרי בכל לילה חוזרת נשמתו רק שבלילה היא חוזרת לבחי' ואתה נפחתה בי

3. Et voici [le sens de] « tous ses jours dans la techouva » : car chaque jour, l'âme revient. En effet, chaque nuit, son âme revient ; seulement, la nuit, elle revient au niveau de « Tu l'as insufflée en moi »,

שהוא בחי' הבל העליון שמשם תפרד הנפש להתלבש בגוף ובלילה חוזרת להתכלל ולהתאחד במקורה להזכים למעלה ומדרגה זו וכמ"ש מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב וגו'.

qui est le niveau du souffle supérieur, d'où l'âme se sépare pour s'envelopper dans le corps ; et la nuit, elle revient pour être incluse et unie à sa source, pour ceux qui méritent ce rang et ce niveau, comme il est écrit : « Qui gravira la montagne de Havaya ? [...] Celui qui a les mains propres et le cœur pur », etc.

משא"כ בכל יום צריך להיות בבחי' תשובה למקורא דכולא ושרשה העליון והוא בשעת התפלה בק"ש [בקריאת שמע].

Tandis que chaque jour, [l'âme] doit être dans un état de techouva vers la Source de tout et vers sa racine supérieure ; cela a lieu au moment de la prière, dans le Chema.

10 וזהו שמע ישראל שמע לשון אסיפה וקיבוץ כמו וישמע שאול פי' שיתאסף ויתקבץ פיזור הנפש בחי' ישראל

Et voici [le sens de] « Écoute (Shema), Israël » : shema est une expression qui signifie rassembler et réunir, comme dans « Et Saül convoqua (vayeshama) » ; c'est-à-dire que les [forces] dispersées de l'âme, le niveau d'Israël, soient rassemblées et réunies,

שהם בחי' ג' שכלים וז' מדות באדם אשר נתפזרו בתענוגי עוה"ז במחשבות האדם ותחבולותיו איש לפי ערכו ומדרגתו ולא הפכא חשוכא לנהורא ולמסור נפשו באחד.

qui sont le niveau des trois facultés intellectuelles et des sept attributs émotionnels (midot) chez une personne, dispersés dans les plaisirs de ce monde, dans les pensées et les stratagèmes de chacun, selon son rang et son niveau ; et à transformer l'obscurité en lumière, et à livrer son âme dans [le mot] « Un ».

11 והדרך איך יתהפך לבו הוא בשומו ללבו מה שכתוב ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת

המות ואת הרע ובחרת בחיים וגו'

La manière dont son cœur se transformera est qu'il prenne à cœur ce qui est écrit : « Vois, j'ai placé aujourd'hui devant toi la vie et le bien, la mort et le mal », « et tu choisiras la vie », etc.

כי בכל דבר יש בחי' חיים ובחי' מות הרוחניות הוא בחי' חיים והגשמיות הוא בחי' מות וכן ע"ד זה אפי' [אפילו] בשמים ושמי השמים והגלגלים הנה לכל דבר יש חומר וצורה.

Car en toute chose se trouve un aspect de vie et un aspect de mort : la spiritualité est l'aspect de vie, et la matérialité l'aspect de mort. Il en va de même, jusque dans les cieux, les cieux des cieux et les sphères célestes : toute chose possède une matière et une forme.

והחומר הוא בחי' מות לגבי הצורה שהוא רוח חיים שבו וע"ז נאמר ובחרת בחיים שהוא חיי החיים ב"ה וכמ"ש לאהבה את ה' אלהיך

La matière est l'aspect de mort par rapport à la forme, qui est l'esprit de vie en elle. C'est à ce propos qu'il est dit : « Et tu choisiras la vie », c'est-à-dire la Vie de toute vie, béni soit-Il, comme il est écrit : « Pour aimer Havaya, ton D.ieu

כי הוא חייך (ועמ"ש בד"ה שמע ישראל בפ' ואתחנן ובד"ה שמאלו תחת לראשי בפרשה כי תשא)

...car Il est ta vie » (voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Écoute, Israël », dans la paracha de Vaet'hanan, ainsi que dans le discours commençant par « Sa main gauche est sous ma tête », dans la paracha de Ki Tissa).

ואי לזאת יאמר מי לי בשמים ועמך לא חפצתי וגו'. ואם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכ"כ [על אחת כמה וכמה].

C'est pourquoi il dira : « Qui ai-je dans les cieux ? Et avec Toi, je ne désire rien », etc. Et si telle est la situation pour ceux qui transgressent Sa volonté, à plus forte raison pour ceux qui accomplissent Sa volonté.

פִּי אַחֵר שְׂרֹאָה שְׁנִמְשָׁךְ כִּי כִּי [כָּךְ] חַיִּים בְּתַעֲנוּגֵי הָעוֹהֶ"ז שֶׁהֵם בְּחַי עוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ כִּי [כָּל שָׁכָן] וְקִי [וְקָל וְחוֹמֶר] בְּבַחֲיוֹ עוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ שֶׁהֵם הַמִּצְוֹת שְׁנִמְשָׁכִים מִפְּנִימִיּוֹת רְצוֹנוֹ שְׂאוֹר אִיס בִּי"ה מִתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם

C'est-à-dire: dès lors qu'il voit qu'une si grande vitalité est attirée dans les plaisirs de ce monde, qui relèvent de l'aspect de «ceux qui transgressent Sa volonté», combien plus, et à plus forte raison, en va-t-il de l'aspect de «ceux qui accomplissent Sa volonté», à savoir les mitsvot, qui procèdent de la dimension intérieure (pnimiyout) de Sa volonté, et dans lesquelles la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est revêtue,

וְהוּא חַיִּי הַחַיִּים אֲשֶׁר עֵינָיו יִתְהַפֵּךְ לְבוֹ מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה מַחְשׁוֹכָא לְנִהוּרָא וְלִדְבָקָה בֵּה' אֶחָד בְּמַסִּירַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ מַחֲמַת שְׂרֹאָה בְּנִפְשׁוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא נִפְרָד מִן הַחַיִּים הָאֱמִיתִים

et Il est la Vie de toute vie. C'est pourquoi son cœur se transformera d'un extrême à l'autre, des ténèbres à la lumière, et [il en viendra] à s'attacher à D.ieu, [qui est] Un, avec un véritable sacrifice de soi (messirout néfesh), car il voit dans son âme combien il est séparé de la vie véritable.

וְלָכֵן בְּמָקוֹם שֶׁבְּעָלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים כּוֹ' לִהְיוֹת מִהַפְּכִים מַחְשׁוֹכָא לְנִהוּרָא וַיִּצְעֲקוּ אֵל ה' בְּצָר לָהֶם

C'est pourquoi «là où se tiennent ceux qui sont revenus», etc., car ils transforment les ténèbres en lumière, et «ils crièrent vers Havaya dans leur détresse».

כִּי מַחֲמַת צָרָת וּמַרְרִירוֹת לְבוֹ שֶׁנִּגְעָה עַד הַנֶּפֶשׁ צוֹעֵק אֵל ה' לְמַעַלָּה מִהַשְׁגַּת נִשְׁמָתוֹ לְדְבָקָה בּוֹ בְּמַסִּירַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ

Car, à cause de la détresse et de l'amertume de son cœur, qui ont atteint jusqu'à l'âme, il crie vers D.ieu au-delà de ce que son âme peut saisir, afin de s'attacher à Lui par un véritable sacrifice de soi.

וְלָכֵן בְּקִרְיַאת שְׁמַע הוּא בַּחֲיִנַּת תְּשׁוּבָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּהֵינּוּ לְאַסּוּף וּלְקַבֵּץ פִּיזוֹר הַנֶּפֶשׁ מַחְשׁוֹכָא לְנִהוּרָא כְּדִי לְמַסּוֹר נֶפֶשׁוֹ בְּאֶחָד וְזֶהוּ בְּכָל אָדָם אֲפִי [אֲפִילוֹ] מִי שֶׁלֹּא חָטָא מִיָּמָיו.

C'est pourquoi la lecture du Chema est du niveau de la techouva (retour) : «Écoute (Chema), Israël», c'est-à-dire rassembler et réunir les [forces] dispersées de l'âme, des ténèbres vers la lumière, afin de livrer son âme dans [le mot] «Un». Cela s'applique à toute personne, même à celle qui n'a jamais péché de sa vie.

מ"מ בעל כרחך הרי הנפש מלובשת בגוף כו' וכמ"ש במ"א שזהו כל עיקר תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז הגשמי כדי להיות בחי' בעל תשובה על זה. על שנפרד מן החיים האמיתיים חיי החיים ב"ה.

Néanmoins, malgré lui, l'âme est revêtue dans le corps, etc. ; et comme il est expliqué ailleurs, tel est le but essentiel de la descente de l'âme dans ce monde physique : qu'elle soit dans l'état d'un baal techouva à cet égard, parce qu'elle s'est séparée de la vie véritable, de la Vie des vies, béni soit-Il.

12 וזהו ענין שבת אותיות תשב. כי הנה שבת כי בו שבת מכל מלאכתו והרי לא שייך עמל ויגיעה לפניו

ית' ואיך שייך לשון שביתה ומנוחה

Et tel est le sens de Chabbat, dont les lettres sont celles de tachèv («retourne»). Car il est dit de Chabbat: «Car en ce jour Il se reposa de toute Son œuvre»; or, le labeur et l'effort ne s'appliquent pas à Lui, béni soit-Il. Comment donc le terme «repos» peut-il s'appliquer à Lui?

אלא הענין כי ששת ימים עשה וגו'. פי' שנתפשט גילוי אור א"ס ב"ה בבחי' עשיה בעשרה מאמרות שנברא העולם.

La réponse est la suivante: «Car pendant six jours Il fit», etc. C'est-à-dire que la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, se déploya dans le niveau de l'«action» (Assiya), par les Dix Paroles au moyen desquelles le monde fut créé.

13 ובראשית נמי מאמר הוא וכמ"ש כולם חכמה עשית. שאפילו חכמה נחשבת כעשיה גשמיות לפניו ית'

ובשבת הוא גילוי אור א"ס ב"ה

Et «Berechit ("Au commencement") est également une parole», comme il est écrit: «Tu les as tous faits avec sagesse»; car même 'Hokhma (sagesse) est considérée devant Lui, béni soit-Il, comme une œuvre matérielle. Et, le Chabbat, se révèle la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il,

בבחי' שלמעלה מבחי' החכמה וזו היא בחי' שביתה ותשובה ע"ד משל באדם המשים עיונו ומחשבתו במלאכתו אשר עשה וכששובת ממלאכתו משיב עיונו ומחשבתו אל מקורו

à un niveau qui se situe au-dessus du niveau de 'Hokhma; c'est là le niveau du repos et du retour (techouva). À titre d'analogie, un homme porte son attention et sa pensée sur le travail qu'il a accompli; lorsqu'il cesse de travailler, il ramène son attention et sa pensée à leur source,

שהוא מהותה ועצמותה של הנפש המשכלת (ועמ"ש מזה בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ [יום הכפורים] ובד"ה שובה ישראל עד).

qui est l'être et l'essence mêmes de l'âme intellectuelle (voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Pour expliquer le sens de Yom Kippour », et dans celui qui commence par « Reviens, Israël, jusqu'à... »).

וזהו תשובה קדמה לעולף כי בעשרה מאמרות נברא העולם ובראשית נמי מאמר הוא שהוא בחי' חכמה.

Et c'est là le sens de « la techouva précéda le monde » : le monde fut créé par les Dix Paroles, et « Berechit est également une parole », laquelle correspond au niveau de 'Hokhma ;

אבל בחינת התשובה היא קדמה והגבה למעלה מבחי' חכמה כנ"ל (ועיין מ"ש בזה באריכות בד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוך כו')

mais le niveau de la techouva précéda [le monde] et se situe très haut, au-dessus du niveau de 'Hokhma, comme indiqué plus haut (voir aussi ce qui est expliqué longuement dans le discours commençant par « Pour comprendre le sens du verset : "Qui est un D.ieu comme Toi ?" », etc.).

אך מי שטרח בערב שבת כנ"ל כו' הוא ענין התפלה בכל יום כדי שיגיע למדרגת שבת כי בכל יום הארה מעין שבת

Cependant, « celui qui a peiné la veille du Chabbat », comme indiqué plus haut, etc., désigne la prière de chaque jour, afin d'atteindre le niveau du Chabbat ; car chaque jour comporte un rayonnement semblable à celui du Chabbat.

וזה יעשה האדם בשעת התפלה שיפנה מכל עסקיו שיהיה אצלו שביתה ומנוחה כבשבת ויסיה דעתו מכל המחשבות זרות הטורדות לקשר נפשו בה' ולמסור נפשו באחד בק"ש [בקריאת שמע]

L'homme doit faire cela au moment de la prière : se dégager de toutes ses occupations, afin de connaître un repos et une quiétude semblables à ceux du Chabbat, et détourner son esprit de toutes les pensées étrangères qui le troublent, pour lier son âme à D.ieu et se donner tout entier dans [le mot] « Un » du Chema.

וזה הוא הכנה ליום השבת שבשבת כל היום בכללו הוא בחי' ומדרגת התשובה וכימות החול הוא רק הארה מעין זה בשעת תפלה:

Voilà une préparation au jour du Chabbat; car, le Chabbat, toute la journée, dans son ensemble, correspond au niveau et au degré de la techouva, tandis que, les jours de semaine, il n'y a qu'un rayonnement semblable à celui-ci, au moment de la prière.

14 ד והנה יו"כ [יום כפור] נקרא שבת שבתון שהוא השבת של כל שבתות השנה שכל שבתות השנה הם חשובים נגדו כימות החול לגבי שבת שהוא עיקר יום התשובה ובכל השבתות מאיר הארה ממנו בלבד.

4. Or, Yom Kippour est appelé «Chabbat Chabbaton» (un Chabbat des Chabbatot), car il est le Chabbat de tous les Chabbatot de l'année : tous les Chabbatot de l'année sont considérés par rapport à lui comme les jours de semaine par rapport au Chabbat. Car c'est le jour essentiel de la techouva (retour), et tous les Chabbatot ne reçoivent qu'un rayonnement de lui.

15 וביאור הענין זה כי עיקר התשובה הוא ביול רצונו ולא הפכא מחשוכא לנהורא למעלה מהשגת שכלו ואית רצון ואית רצון כו'.

Et l'explication de cette notion est la suivante : l'essence de la techouva (retour) est l'annulation de sa volonté et la transformation de l'obscurité en lumière, au-delà de ce que son intellect peut saisir. Et «il y a volonté et il y a volonté», etc.

וביום כפור מתגלה רצון העליון ממדריגה יותר גבוה ונעלה וזהו לפני ה' תטהרו כלומר למעלה מבחינת הוי' ע"ד מ"ש עד יעבור עמך ה' כו' כנ"ל.

Et à Yom Kippour, la volonté suprême se révèle à partir d'un niveau plus élevé et plus sublime. C'est là le sens de «Devant Havaya, vous serez purifiés», c'est-à-dire au-dessus du niveau de Havaya, dans l'esprit de ce qui est écrit : «Jusqu'à ce que Ton peuple passe, Havaya», etc., comme mentionné précédemment.

16 ולכן אומרים ביום כפור סלח לנו כי הסליחה היא התגלות הרצון וכמשל אדם שמבקש מחבירו מחילה אפילו אם יודע שלא יעשה לו מאומה אעפ"כ [אף על פי כן] אינו רוצה שיהיה ברוגז עמו וענין הרוגז הוא הפיכת הרצון

C'est pourquoi, le jour de Yom Kippour, nous disons : «Pardonne-nous» (selach lanu), car le pardon est la révélation de la volonté. C'est comme l'exemple d'une personne qui demande pardon à son prochain : même si elle sait que [l'autre] ne lui fera aucun mal, elle ne veut néanmoins pas qu'il soit en colère contre elle (et la colère consiste en un retournement de la volonté);

רק רוצה שיטה רצונו אליו כך אנו מבקשים ומתפללים סלח לנו שיתגלה בחיי רצון העליון

il veut plutôt que celui-ci incline sa volonté vers lui. De même, nous demandons et prions: « Pardonne-nous », afin que le niveau de la volonté supérieure se révèle.

(ועד"ז נקרא התפלה צלוצת דפ"י צלוצת כמו אצלי ודוך שהוא לשון הטייה שיטה כביכול להיות גילוי רצון העליון ב"ה וכמ"ש מזה ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון).

(C'est aussi en ce sens que la prière est appelée tselota, car tselota signifie comme dans «atsli vedoch», expression qui désigne une inclination: qu'Il incline, pour ainsi dire, afin que se révèle la volonté supérieure, béni soit-Il, comme cela est expliqué à propos du verset «Que la ville de Si'hon soit bâtie et affermie».)

וזהו סלחתי כדברך כלומר כמו שאתה מבקש כפי אתערותא דלתתא כך אתערותא דלעילא. וכדרך שאדם מבטל רצונו למטה מחשוכא לנהורא

C'est là le sens de «J'ai pardonné selon tes paroles»: autrement dit, comme tu le demandes; selon l'éveil d'en bas, ainsi est l'éveil d'en haut. Et de même qu'une personne annule sa volonté ici-bas, des ténèbres vers la lumière,

כי הכל תלוי ברצון וכל מחשבות האדם ושכלו ומדותיו מתנהגים עפ"י [על פי] הרצון כך מתגלה אליו רצון העליון ב"ה כי אית רצון ואית רצון כנ"ל.

car tout dépend de la volonté, et les pensées, l'intellect et les attributs émotionnels d'une personne agissent tous selon sa volonté; ainsi la volonté supérieure, béni soit-Il, se révèle à elle, car «il y a volonté et il y a volonté», comme mentionné plus haut.

17 וזהו המרבה לסלוח שיש רבות מדרגות בסליחה לכל אחד ואחד כפי אשר הכין לבו והנה המדרגה היותר נעלה בביטול הרצון באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] הוא בחי רעותא דליבא ופנימית הלב מחמת דעת ה' וכל מאמינים

Et c'est là [le sens de] «Celui qui pardonne abondamment»: il existe de nombreux degrés de pardon, pour chacun selon la manière dont il a préparé son cœur. Or, le degré le plus élevé d'annulation de la volonté par un éveil d'en bas est celui du désir du cœur (réouta de-liba) et de la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur, qui procèdent de la connaissance de D.ieu; et «tous croient»

שהוא לבדו הוא ולית מחשבה תפיסא ביה כלל ובשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.

qu'Il est seul, et qu'aucune pensée ne peut Le saisir, absolument pas, et «dans les cieux au-dessus et sur la terre au-dessous, il n'y a rien d'autre».

18 ואי לזאת אין לו שום רצון וחפץ זולתו וכמ"ש דוד המלך ע"ה [עליו השלום] מי לי בשמים וגו'

Et c'est pourquoi il n'a absolument aucune volonté ni aucun désir en dehors de Lui, comme l'a dit le roi David, que la paix soit sur lui : « Qui ai-je au ciel », etc.

וסלחתי כדברך כתיב שכך יתעורר מלמעלה שיתגלה רצון העליון ב"ה כמ"ש אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר העליון יהיו וכמ"ש ושער רישי [רישיה] כעמר נקא וזו היא בחי' תשובה של יום הכפורים

Et il est écrit : « Je pardonnerai selon tes paroles » : ainsi se produira un éveil d'en haut, par lequel la volonté suprême, béni soit-Il, se révélera, comme il est écrit : « Si vos péchés sont comme l'écarlate, ils blanchiront comme la neige ; s'ils sont rouges comme le cramoisi, ils seront comme la laine suprême », et comme il est écrit : « Et les cheveux de Sa tête étaient comme de la laine pure. » Tel est le niveau de la techouva (retour) de Yom Kippour.

(וע' מענין זה דילבינו ברבות ויחי פצ"ט בפסוק ולבן שינים מכלב. ור"פ ויקרא בפסוק ההר הטוב הזה והלבנון פ' אמור פכ"ז).

(Et voyez à ce sujet, concernant « ils blanchiront », dans [Midrach] Rabbah, Vayé'hi, chapitre 99, sur le verset « et les dents blanches de lait » ; au début de Parachat Vayikra, sur le verset « cette bonne montagne et le Liban » ; et Parachat Emor, chapitre 27 ;

במדבר פ' ב' נשא רפ"ח רפ"י ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפסוק כאחלי קדר ובפסוק חכו ממתקים ובפ' צוארך כמגדל השן כו' אפך כמגדל הלבנון. בשה"ש [בשיר השירים] ס"י ז' ה' ועיין בזה"ב [בזהר חלק ב']

Bamidbar, chapitre 2 ; Nasso, début du chapitre 8 et début du chapitre 10 ; ainsi que dans Chir Ha-chirim Rabbah, sur le verset « comme les tentes de Kédar », sur le verset « son palais est tout douceur », et sur le verset « ton cou est comme une tour d'ivoire », etc., « ton nez est comme la tour du Liban », dans le Cantique des Cantiques, chapitre 7, [verset] 5. Et voyez le Zohar, partie II)

(ד"כ ע"א כ"ז סע"ב [סוף עמוד ב] קל"ה א' ח"ג [חלק ג'] מ"וט א' נו"ן סע"ב [סוף עמוד ב] ס"ז א' דרמ"ח ב' ודרנ"ה ב')

(folio 20a ; 27, fin du côté b ; 135a ; partie III, 49a ; 50, fin du côté b ; 67a ; folio 248b et folio 255b).

ומש"ש [ומה שכתוב שם] (דרמ"ח ב') מענין לבון הלכתא יובן עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בד"ה קול דודי בפי שמות ולכן נתנו בו לוחות אחרונות כי

Et ce qui est écrit là (folio 248b) au sujet du « blanchiment de la halakha » (liboun hilkhata) se comprendra à la lumière de ce qui est écrit dans le discours commençant par « La voix de mon bien-aimé », dans Parachat Chemot. C'est pourquoi les secondes Tables furent données ce jour-là [à Yom Kippour] ; car

הנה עיקר הלוחות הוא אנכי ולא יהיה לך שהם כללות הדברות וכללות כל התורה כולה אנכי כללות מצות עשה ולא יהיה לך כללות מצות ל"ת [לא תעשה].

Or, l'essence des Tables réside dans « Je suis » (Ano'hi) et « Tu n'auras pas », qui constituent l'expression générale et collective des commandements et de toute la Torah dans son ensemble : « Je suis » englobe tous les commandements positifs, et « Tu n'auras pas » englobe toutes les interdictions.

וביאר הענין כי פי' אנכי מי שאנכי הוא בחי' עצמותו ומהותו ית' כביכול נתגלה להיות אלהיך להיות שורה ומתגלה בך ע"י בחינת הוי"ה שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו'

L'explication est la suivante : le sens de « Je suis » (« Moi, qui suis Moi ») est que le niveau de Son essence et de Son être, béni soit-Il, se révéla, pour ainsi dire, afin d'être « ton D.ieu », de résider en toi et de s'y révéler, par le niveau de Havaya, qui est le niveau du tsimtsoum (contraction) et de l'expansion, etc.

(ועמ"ש מזה גבי חג שבועות בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי כו' ובד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך כו')

(Et voyez ce qui est écrit à ce sujet au sujet de la fête de Chavouot, dans le discours qui commence par « Et D.ieu parla », etc., « Je suis », etc., et dans le discours qui commence par « Car cette mitsva que Je t'ordonne », etc.)

וכמה ריבוי רבבות צמצומים והתפשטות כו' עד שיהיה בחי' אלהיך והיינו ע"י כי אשר קדשנו במצותיו בקדש העליון למעלה מבחי' קדוש כו'

Et combien de myriades et de myriades de contractions et d'expansions, etc., sont nécessaires jusqu'à ce qu'apparaisse le niveau de « ton D.ieu ». Cela se produit par [les mitsvot], car « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements » [signifie] par le Kodech supérieur, au-dessus du niveau de Kadoch (saint), etc.

כי רמ"ח מצות עשה הם רמ"ח אברים דמלכא הם רמ"ח המשכות אור א"ס ב"ה כמשל באברים שבאדם שבהם מתפשט הדם הוא הנפש והחיות כו'

Car les 248 commandements positifs sont les 248 «membres du Roi»; ils sont 248 influx de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, comme dans l'analogie des membres d'une personne, où se répand le sang, qui est l'âme et la force vitale, etc.

וזהו שמברכין קודם כל מצוה בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] אשר קדשנו במצותיו פי' מלך העולם שהעולם הוא מבחי' מלכותו ית'

C'est pourquoi, avant chaque mitsva, nous récitons la bénédiction : «Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu, Roi du monde, qui nous a sanctifiés par Ses commandements.» Le sens de «Roi du monde» est que le monde procède du niveau de Sa souveraineté (Mal'hout), béni soit-Il;

אבל אותנו קדשנו במצותיו והגיענו לבחי' קדש העליון ובחינת אנכי מי שאנכי כו' ודרך כלל נחלקים לג' בחינות תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים] גמ"ח [גמילות חסדים] קו ימין מלמעלה למטה ועבודה קו שמאל ממטה למעלה שמאלו תחת לראשי.

mais nous, Il nous a sanctifiés par Ses commandements et nous a élevés au niveau du Kodech supérieur et au niveau de «Moi, Celui que Je suis», etc. En règle générale, ils se répartissent en trois catégories : la Torah, l'avoda (le service divin) et les actes de bonté (guemilout hassadim). Les actes de bonté relèvent de la ligne droite, de haut en bas ; l'avoda relève de la ligne gauche, de bas en haut : «Sa gauche est sous ma tête.»

פירוש שמרים ראשו למעלה מבחי' השגת שכלו ותורה קו אמצעי כו' כמ"ש במ"א (וע' מזה בד"ה אני ה' אלקיכם דפי' ציצית ובד"ה לסוסתי ובד"ה נאוו לחייך בתורים) ולא יהיה לך כללות ל"ת [לא תעשה]

Cela signifie qu'il élève sa tête au-dessus du niveau que peut saisir son intellect. La Torah est la ligne médiane, etc., comme cela est expliqué ailleurs (voyez aussi à ce sujet le discours qui commence par «Je suis Havaya votre D.ieu», dans la section de Tsitsit, le discours qui commence par «À ma cavale», et celui qui commence par «Tes joues sont belles avec des rangées de perles»). Et «Tu n'auras pas» est l'expression générale et collective des interdits,

כי עוונותיכם מבדילים ביניכם לבין אלהיכם שעבירה מטמטמת לבו של אדם ואינו שורה ומתגלה אור ה' על נפשו וזהו לא יהיה לך אלהים אחרים על פני

car «vos fautes créent une séparation entre vous et votre D.ieu» : une transgression engourdit le cœur de l'homme, si bien que la lumière de D.ieu ne repose pas sur son âme et ne s'y révèle pas. Voilà le sens de «Tu n'auras pas d'autres dieux devant Ma face (al panai)» ;

כי כל העבירות נקראו בשם אלהים אחרים שכל העושה עבירה בורא קטיגור כו' והוא מקליפות וסטרא אחרא והזהיר הכתוב שלא יהיה לך כח הסט"א [הסטרא אחרא] על פני.

car toutes les transgressions sont désignées par le nom «autres dieux», puisque «quiconque commet une transgression crée un accusateur», etc. Celui-ci provient des kelipot (écorces) et de la sitra a'hra (l'autre côté). Le verset met en garde afin que le pouvoir de la sitra a'hra ne se trouve pas «devant Ma face».

פ"י שהם המונעים ומבדילים את פני דהיינו גילוי השראתו וכמ"ש יאר ה' פניו אליך ישא ה' פניו

C'est-à-dire qu'ils empêchent et séparent le «visage», autrement dit la révélation de Sa présence, comme il est écrit: «Que Havaya fasse luire Son visage vers toi», «Que Havaya élève Son visage vers toi.»

(ועמ"ש מענין על פני סד"ה זכור את יום השבת לקדשו ובביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות גבי הסתר אסתיר פני ביום ההוא).

(Et voyez ce qui est écrit au sujet de «devant Mon visage» à la fin du discours commençant par «Souviens-toi du jour du Chabbat pour le sanctifier», ainsi que dans l'explication sur [le verset] «Qu'on apporte un habit royal», au sujet de «Je cacherai assurément Mon visage en ce jour-là.»)

והנה לוחות הראשונות נתנו בשבועות בקולות וברקים ולכן לא נתקיימו כי ענין הרעש בקולות וברקים הוא מבחי' עלמא דאתגליא ויש משם יניקה לחיצונים ע"י ירידת המדרגות והשתלשלות העולמות וההיכלות.

Or, les premières Tables furent données à Chavouot, au milieu du tonnerre et des éclairs, et c'est pourquoi elles ne durèrent pas. Car le tumulte du tonnerre et des éclairs relève du niveau du monde révélé (alma de-igalya), et c'est de là que les forces extérieures tirent leur nourriture, par la descente des niveaux et l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et des palais.

וכמ"ש רגליה יורדות מות ומלכותו בכל משלה. משא"כ לוחות אחרונות נתנו בחשאי כדכתיב ואיש לא יעלה עמך וגו'

Comme il est écrit: «Ses pieds descendent vers la mort», et «Son royaume domine tout.» En revanche, les secondes Tables furent données dans le silence, comme il est écrit: «Que nul homme ne monte avec toi», etc.,

לפי שהם בחי פנימית הלב בחי עלמא דאתכסיא בחי רעותא דליבא שאין שם אחיזה ויניקה לסטי"א
[לסטרא אחרא] כלל

car elles relèvent du niveau de la dimension intérieure du cœur, du niveau du monde caché (alma de-iskasya), du niveau du désir du cœur (re'uta de-liba), où la sitra a'hra n'a absolument aucune prise ni aucune nourriture.

(ועמ"ש מזה בפרשה תבא בד"ה היום הזה ועיין בזהר ח"א [חלק א'] (ד"נ ע"ב) ובסה"מ [ובספר הדרת מלך] (סי' קל"ח) ובפרשה תרומה (קל"ו א') ובפ' שמיני (דל"ט א').

(Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Ki Tavo, dans le discours commençant par «Ce jour-ci»; voyez aussi le Zohar, Part I) (folio 50b), ainsi que Sefer Hadrass Melech (section 138), la paracha Terumah (136a) et la paracha Shemini (folio 39a).

וע' מענין מעלת לוחות האחרונות ברבות פ' כי תשא פמ"ו גבי ויגד לך תעלומות חכמה כו'. וזהו
שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עי קר הצעקה בלב עיין בזהר פ' שמות (ד"כ רע"א):

Et voyez, au sujet de la supériorité des secondes Tables, Midrash Rabbah, paracha Ki Sisa, chapitre 46, à propos de «Il te révélera les secrets de la sagesse», etc. C'est là le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «L'essentiel du cri est dans le cœur»; voyez le Zohar, paracha Shemot (folio 20, début de la face a).

19 ה וזהו ענין ויבא כגשם לנו כי הנה הגשם יורד בענן המכסה שמים בעבים ועבים נתהוו מאדים אשר
יעלה מן הארץ להיות הענן והחושך

5. Tel est le sens de «Il viendra à nous comme la pluie». En effet, la pluie descend dans un nuage, «qui couvre les cieux de nuages»; et les nuages se forment à partir des vapeurs qui «montent de la terre», afin qu'il y ait nuage et obscurité.

דהיינו שישים אל לבו ריחוקו מאור פני ה' והסתר אורו ית' ישת חשך סתרו וכל נהורין מתחשכין
קמיה דלית מחשבה תפיסא ביה.

C'est-à-dire qu'il doit prendre à cœur son éloignement de la lumière de la face de D.ieu et la dissimulation de Sa lumière, béni soit-Il: «Il a fait des ténèbres Sa retraite», et «toutes les lumières s'assombrissent devant Lui», car aucune pensée ne peut Le saisir.

ואזי מרחוק ה' נראה באתערותא דלעילא שיבא כגשם לנו הוא חסד עליון ואהבה רבה שלמעלה לדבקה
בה' אחד בגילוי אור א"ס ב"ה על נפשו בחי' רצון העליון

Alors, «De loin, Havaya apparut», par un éveil d'en haut, afin qu'«Il vienne à nous comme la pluie»: il s'agit de la bonté suprême et du grand amour qui vient d'en haut, pour s'attacher à D.ieu, [qui est] Un, par la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, sur son âme, au niveau de la volonté suprême.

(ועמ"ש מענין זה איך שהמרירות מהריחוק גורם התגלות אהבה רבה בד"ה אתם נצבים גבי ושל
כפלס הרים)

(Voir ce qui est écrit à ce sujet, sur la manière dont l'amertume causée par l'éloignement entraîne la révélation du grand amour, dans le discours commençant par «Vous êtes debout», à propos de «Et Il a pesé les montagnes sur une balance».)

וזהו יערוף כמטר לקחי לקחי שלוקחין אותו שע"י המצות אשר קדשנו במצותיו לוקחין אותו כביכול
ממש וממשיכין אור א"ס ב"ה ממש כי רמ"ח מצות עשה רמ"ח המשכות אברין דמלכא

Tel est le sens de «Mon enseignement (lik'hi) s'écoulera comme la pluie»: lik'hi se comprend comme «celui qu'on prend». En effet, par les mitsvot, «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements», on Le prend, pour ainsi dire, réellement, et l'on attire réellement la Lumière infinie, béni soit-Il. Car les 248 commandements positifs sont 248 attirances, «les membres du Roi»;

כמו למשל האוחז באדם באחד מאבריו ומושכו אליו נמשך כולו אליו כך כביכול על ידי המצות שהם
אברין דמלכא ממשיכין כביכול הארה והשפעה מאור א"ס ב"ה ממש

De même, par exemple, celui qui saisit une personne par l'un de ses membres et l'attire à lui attire à lui la personne tout entière. De même, pour ainsi dire, par les mitsvot, qui sont «les membres du Roi», on attire un rayonnement et une effusion provenant de la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même.

ואף שהמצות הם בענינים גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] בחי' חיצונית מ"מ נתפס ונקלט בהם החיות אור
א"ס ב"ה המתלבש בהם כמו למשל אברים שבהם מתפשט חיות הדם הוא הנפש.

Et bien que les mitsvot portent sur des réalités matérielles, relevant de la dimension extérieure ('hitsoniyout), la force vitale — la Lumière infinie, béni soit-Il — qui s'y revêt est néanmoins saisie et retenue en elles; comme, par exemple, dans les membres, où se répand la force vitale du sang, qui est l'âme.

20 וזהו יערוף כמטר בחי עורף בחי חיצוניות וע"י כן לקחי לוקחין אותו ממש כביכול והיינו כמטר וכגשם

Et voici [le sens de] «il s'écoulera (ya'arof) comme la pluie»: le niveau de l'oref («la nuque»), l'aspect extérieur ('hitsoniyout); et, par cela, lik'hi, on Le prend véritablement, pour ainsi dire. C'est cela, «comme la pluie» (kamatar et kegeshem),

דהיינו ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בבחי תשובה מ עומקא דליבא להיות ואד יעלה מן הארץ המכסה שמים בעבים וגוי מרחוק ה' נראה כו' כנ"ל.

c'est-à-dire par un éveil d'en bas, sous la forme de la techouva (retour), du plus profond du cœur, afin qu'«une vapeur monte de la terre», «Lui qui couvre les cieux de nuages», etc., «De loin, Ha-vaya apparut», etc., comme mentionné plus haut.

(ובפי האזינו השמים כו' יערוף כמטר י"ל [יש לומר] עוד כי השמים היינו המדות עליונות דאצילות הנקי זעיר אנפין דאצילות כמ"ש בזהר פ' האזינו)

(Sur le sens de «Prêtez l'oreille, cieux», etc., «il s'écoulera comme la pluie», on peut encore dire que «les cieux» désignent les attributs émotionnels supérieurs (midot) du Monde d'Atsilout (Émanation), appelés Zeir Anpin d'Atsilout, comme il est écrit dans le Zohar, parachat Ha'azinu.)

(דרצ"ו ב') השמים שמים עילאין אינון דאשתמודען דאקרון שמא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] כו' ותשמע הארץ ארץ עילאה כו'

(folio 296b): «“Les cieux”: ce sont les cieux supérieurs, ceux que l'on sait être appelés le Nom du Saint béni soit-Il», etc.; «Et que la terre entende»: «la terre supérieure», etc.,

היא מדת מלכותו ית' ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] אמר להם האזינו ואדברה פי שעל ידי התומ"צ [התורה ומצות] ממשיך בהם אור א"ס ב"ה מלמעלה מעלה מבחי שמים

qui est l'attribut de Sa souveraineté (Mal'hout), béni soit-Il. Et Moché, notre maître, que la paix soit sur lui, leur dit: «Prêtez l'oreille... et je parlerai»; c'est-à-dire que, par la Torah et les mitsvot, il fait descendre en eux la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, depuis une hauteur bien au-dessus du niveau des cieux,

דהיינו מבחי' ישת חשך סתרו שהוא בחינת כתר עליון ונקרא אריך אנפין וע"ז נאמר יערוף כמטר לקחי וכמ"ש בזהר ס"פ ויקרא (דכ"ה סע"ב [סוף עמוד ב])

c'est-à-dire depuis le niveau de « Il a fait des ténèbres Sa retraite », qui est le niveau de Kéter supérieur (la Couronne) et est appelé Arikh Anpin. C'est à ce sujet qu'il est dit : « Mon enseignement s'écoulera comme la pluie », comme il est écrit dans le Zohar, à la fin de la parachat Vayikra (folio 25, fin du côté b) :

שזהו ענין הרעיפו מים ממעל ממעל ודאי מעתיקא קדישא קא אתיאי ולא מההוא אתר דאקרי שמים כו' c'est là le sens de « Ruissellez, cieux, d'en haut » : « "D'en haut" : cela vient assurément d'Atika Kadicha (le Saint Ancien), et non de cet endroit appelé "cieux" », etc.

וע"ש במק"מ [במקדש מלך] והיינו שמשם נמשך בבחי' שמים להיות הגשם והמטר יורד מבחי' שמים לבחי' ארץ.

Et voir à ce sujet le Mikdash Melekh. Cela signifie que, de là, la lumière est attirée dans le niveau des cieux, de sorte que la pluie (geshem et matar) descend du niveau des cieux vers le niveau de la terre.

אבל שרש המשכה זו באה מלמעלה וממעל מבחי' שמים וע"כ נאמר האזינו השמים כו' לבחי' המשכה עליונה זו דיערוף כמטר לקחי.

Mais la racine de cette effusion vient d'en haut, au-delà du niveau des cieux. C'est pourquoi il est dit : « Prêtez l'oreille, ô cieux », etc., afin de recevoir ce niveau de cette effusion supérieure : « Que mon enseignement s'écoule comme la pluie. »

וז"ש [וזהו שכתוב] במדרש פי האזינו ובקהלת רבה (דצ"ב ע"ד) בפסוק ידעתי כי כל אשר יעשה וז"ל [וזה לשונן] גזר הקב"ה שיהיו השמים מקלסין אותו שנא' [שנאמר] השמים מספרים כבוד אל עמד משה ושיתקן שנאמר האזינו השמים ואדברה עכ"ל [עד כאן לשונן].

Et c'est ce qui est écrit dans le Midrash sur Parshas Ha'azinu et dans Koheles Rabbah (folio 92, colonne d), à propos du verset « Je sais que tout ce qu'Il fait » ; en voici les termes : « Le Saint béni soit-Il décréta que les cieux Le loueraient, comme il est dit : "Les cieux racontent la gloire de D.ieu." Moché se leva et les fit taire, comme il est dit : "Prêtez l'oreille, ô cieux, et je parlerai." » Fin de citation.

ועיין מזה ג"כ ברבות בראשית פ"ה והיינו לפי שמושה המשיך בהשמים מבחינה שלמעלה מעלה מבחי שמים עצמן

Voyez aussi à ce sujet Midrash Rabbah, Bereishis, chapitre 5. Cela s'explique par le fait que Moché fit pénétrer dans les cieux une lumière issue d'un niveau bien au-dessus des cieux eux-mêmes.

והנה החכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו בחכמה כו' וזהו שעמד משה ושיתקן לקבל מבחי המשכה וגילוי זה הגדול מהם עצמן.

Or, « le sage ne parle pas devant celui qui le dépasse en sagesse », etc. C'est pourquoi Moché se leva et les fit taire : afin qu'ils reçoivent de ce niveau de cette effusion et de cette révélation, qui les dépasse eux-mêmes.

21 ועד"ז נת' [נתבאר] במ"א בענין קי"ס [קריעת ים סוף] דאגלידו מיא כי איידי דטריד למבלע לא פליט בד"ה ששת ימים תאכל מצות ועמ"ש מענין מוריד הגשם בביאור ע"פ תורה צוה לנו משה מורשה כו'.

Dans le même esprit, il a été expliqué ailleurs, au sujet de la séparation de la mer des Joncs, que « les eaux se figèrent », car « occupé à avaler, il ne rejette pas », dans le discours commençant par « Six jours, vous mangerez des matsot ». Voir aussi ce qui est écrit au sujet de « Il fait descendre la pluie », dans l'explication sur [le verset] « Moïse nous a ordonné la Torah, héritage », etc.

וע' בזהר פ' ואתחנן (דרס"ג ע"א) ע"פ שמע ישראל דק"ש [דקריאת שמע] כתיב האזינו השמים אוף הכא שמע ישראל וכולא חד מלה הוא וע"ש במק"מ [במקדש מלך].

Voir aussi le Zohar, parachat Vaét'hanan (folio 263a), à propos du [verset] « Écoute, Israël » du Chema : « Il est écrit : "Cieux, prêtez l'oreille" ; de même ici : "Écoute, Israël" ; tout cela ne fait qu'un. » Voir aussi le Mikdash Melekh à cet endroit.

והיינו כי בק"ש [בקריאת שמע] ממשיכים ג"כ מבחי זו וזהו ענין הוי' אלקינו הוי' אחד ולזה אמר שמע ישראל דלעילא לבחי המשכה עליונה ועצומה זו וכו'.

Cela signifie que, dans le Chema, on attire également de ce niveau ; telle est la signification de « Havaya est notre D.ieu, Havaya est Un ». C'est pourquoi il dit : « Écoute, Israël », s'adressant à l'Israël d'en haut, afin qu'il reçoive ce flux supérieur et puissant, etc.

אך הנה כדי להיות המשכה עליונה זו מבחי' כתר ישת חושך סתרו זהו ע"י ואד יעלה מן הארץ שהוא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כנ"ל והיא המרירות מהחושך המסתיר אורו ית'

Cependant, pour que ce flux supérieur provienne du niveau de Kéter (la Couronne), « Il fit des ténèbres Sa retraite », il faut que « la vapeur s'élève de la terre » : c'est le niveau d'un éveil d'en bas, comme indiqué plus haut, à savoir l'amertume ressentie devant les ténèbres qui dissimulent Sa lumière, béni soit-Il.

ולכן אתערותא דלתתא זו עולה עד בחינת החושך העליון שלמעלה מהאור דח"ע [דחכמה עילאה] והוא בחי' ישת חשך סתרו שמזה נמשך להיות הגשם

C'est pourquoi cet éveil d'en bas s'élève jusqu'au niveau des ténèbres supérieures, au-dessus de la lumière de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa), qui est le niveau de « Il fit des ténèbres Sa retraite » ; de là, il est attiré de sorte que la pluie

יורד בענן אשר שרש הענן ההוא נמשך מבחי' ישת חשך סתרו ועמ"ש מזה ר"פ ויקרא בענין כי שכן עליו הענן כו'.

descende dans un nuage, dont la racine provient du niveau de « Il fit des ténèbres Sa retraite ». Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet au début de la parachat Vayikra, au sujet de « car le nuage reposait dessus », etc.

22 וזהו ענין כי עם קשה עורף הוא וסלחת. דאיתא במדרש דקשה עורף לשבח קאמר היינו החיזוק בעבודת ה' למעלה מהשכל ועי"ז ממשיך בחי' יערוף כמטר כו'

Et tel est le sens de « Car c'est un peuple au cou raide, et Tu pardonneras ». Car il est enseigné dans le Midrach que l'expression « au cou raide » est dite à leur louange : elle désigne la fermeté dans le service de D.ieu au-delà de l'intellect. Par cela, on attire le niveau de « distillera comme la pluie », etc.

ועד"ז בק"ש [בקריאת שמע] שכדי להיות ההמשכה הוא ע"י בחי' תשובה והרוח תשוב כו' כמבואר לעיל באריכות וע' מענין ואד יעלה ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' צו (דכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב])

De même, dans le Chema : pour qu'il y ait cette effusion, elle s'opère par le niveau de la techouva (retour), « et l'esprit retournera », etc., comme cela a été expliqué longuement plus haut. Voir aussi, au sujet de « Et une vapeur s'élevait », le Raaya Mehemna, parachat Tsav (folio 28, fin du côté b).

והנה בחי' תול כטל זהו עוד המשכה עליונה יותר כדלקמן. אך אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] לא עם הארץ חסיד ולא בור ירא חטא.

Or, le niveau de « distillera comme la rosée » correspond à une effusion encore plus élevée, comme il sera expliqué plus loin. Cependant, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Un ignorant (am ha'aretz) ne peut être un homme pieux (hassid), et un rustre ne peut craindre la faute. »

פי' שא"א להמשיך בחי' חסיד והארה מבחי' רב חסד בחי' אהבת ה' אור א"ס ב"ה על נפשו בחי' גשם ומטר הנ"ל כשהוא עם הארץ שאין לו תורה

Cela signifie qu'il est impossible d'attirer le niveau de 'hassid, ainsi qu'un rayonnement du niveau de « grande abondance de bonté » ('Hessed), niveau de l'amour de D.ieu — la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il — sur son âme, c'est-à-dire le niveau de pluie (guéchem et matar) mentionné plus haut, lorsqu'il est un am ha'aretz qui n'a pas de Torah.

כי אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מבחי' חכמה מאיר ונמשך למטה בבחי' השתלשלות דוקא מעילה לעילה כו' (ועמ"ש מענין ולא ע"ה [עם הארץ] חסיד בביאור ע"פ וקבל היהודים)

Car la Lumière infinie, béni soit-Il, qui est infiniment au-dessus du niveau de 'Hokhma (sagesse), brille et est attirée vers le bas uniquement par l'enchaînement descendant des mondes (hichtal-chelout), de cause en cause, etc. (Voir aussi ce qui est écrit au sujet de « un ignorant ne peut être un homme pieux » dans l'explication sur [le verset] « Et les Juifs s'engagèrent ».)

ולכן מתלבש בחכמה תחלה וכמ"ש בזה"ק [בזהר הקדוש] תלת קשרין קוב"ה [קודשא בריך הוא] ואורייתא וישראל ישראל מתקשראן באורייתא כו'.

C'est pourquoi elle se revêt d'abord dans 'Hokhma, comme il est écrit dans le saint Zohar : « Trois liens : le Saint béni soit-Il, la Torah et Israël ; Israël est lié à la Torah », etc.

וזהו האזינו השמים הוא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] שם מים הוא בחי' חכמה עילאה כמו מים שאין להם גוון כו'.

Et tel est le sens de « Prêtez l'oreille, cieux » : cela désigne le niveau de la Torah écrite ; cham mayim (« là, de l'eau »), qui correspond au niveau de la 'Hokhma supérieure, comme l'eau, qui n'a pas de couleur, etc.

23 וכך הוא ענין תרוה שבכתב שהוא בחי' חכמה עילאה כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] רע"ק [רבי עקיבא] היה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלין שכל קוץ וקוץ הוא מרמז על כמה עניני חכמה עילאה נפלאה עצמו מספר

Il en va ainsi de la Torah écrite, qui est le niveau de la 'Hokhma supérieure (sagesse), comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Rabbi Akiva interprétait des monceaux et des monceaux [de lois] à partir de chaque petit ornement.» Car chaque petit ornement fait allusion à de nombreux aspects de la 'Hokhma supérieure, merveilleux et trop nombreux pour être comptés;

וכן כל תמונה וצורת אותיות וטעמיהן ותגיהן ונקודותיהן כולם בחכמה נפלאה למעלה מעלה עד אין קץ ותכלית.

et il en va de même de chaque forme et de chaque tracé des lettres, de leurs signes de cantillation, de leurs ornements et de leurs signes vocaliques: tout cela relève d'une sagesse merveilleuse, toujours plus élevée, sans fin ni limite.

24 ואדברה הוא לשון הנהגה והמשכה כמו ידבר עמים תחתינו והיינו כדי להמשיך לישראל בחי' כמטר לקחי צריך להיות תחלה האזינו השמים ותשמע הארץ הוא בחי' תורה שבע"פ [שבעל פה]

Et «je parlerai» (va'adabrah) exprime l'idée de conduire et de faire descendre, comme dans «Il conduira les peuples sous nos pieds». Autrement dit, afin de faire descendre vers Israël le niveau de «Mon enseignement comme la pluie», il faut d'abord «Prêtez l'oreille, cieux» et «que la terre entende», ce qui correspond au niveau de la Torah orale,

שהיא מקבלת מתושב"כ [מתורה שבכתב] שע"י תושב"כ [תורה שבכתב] ושבע"פ [ושבעל פה] יערוף כמטר לקחי וגו' הוא האהבה בהתגלות אור ה' על נפשו.

qui reçoit de la Torah écrite. Car, grâce à la Torah écrite et à la Torah orale, «Mon enseignement s'écoulera comme la pluie», etc.: il s'agit de l'amour, lorsque la lumière de D.ieu se révèle sur son âme.

משא"כ כשאין לו תורה אין אור האהבה שורה ומתגלה בנפשו כי תלת קשרין מתקשראן דא בדא קוב"ה [קודשא בריך הוא] ואורייתא וישראל.

En revanche, lorsqu'il n'a pas de Torah, la lumière de l'amour ne repose pas sur son âme et ne s'y révèle pas, car «trois liens sont liés l'un à l'autre: le Saint béni soit-Il, la Torah et Israël».

ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקובי"ה [בקודשא בריך הוא] (ועמ"ש בד"ה כי עמך מקור חיים בענין פי המשפילי לראות בשמים ובארץ ובענין השקיפה ממעון קדשך מן השמים כו' ע"ש ועמ"ש ע"פ השמים כסאי והארץ הדום רגלי):

Israël est lié à la Torah, et la Torah au Saint béni soit-Il (voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Car auprès de Toi est la source de la vie», au sujet du sens de «Qui s'abaisse pour regarder les cieux et la terre», et de «Regarde depuis Ta demeure sainte, depuis les cieux», etc. Voir là-bas. Voir aussi ce qui est écrit sur [le verset] «Les cieux sont Mon trône et la terre est l'escabeau de Mes pieds»).

25 ו והנה כל הנ"ל בחי" גשם ומטר זהו בקשת כנ"י [כנסת ישראל] דהיינו שיהיה נמשך ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

6. Or, tout ce qui précède au sujet du niveau de la pluie (guéchem et matar) constitue la requête de la Communauté d'Israël (Knesset Israël) : c'est-à-dire que cela soit attiré par un éveil d'en bas (ita-routa diléta).

אך הקב"ה השיב לה אהיה כטל טל הוא בחי' ומדרגה גבוה מאד נעלה מה שא"א להמשיך ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאין כח במעשה התחתונים לעורר את האהבה הגדולה הזאת ואעפ"כ [ואף על פי כן] אחרי התעוררות מעשה התחתונים שיבא כגשם כו'

Mais le Saint béni soit-Il lui répondit : « Je serai comme la rosée. » La rosée est un niveau et un degré très élevés, qu'il est impossible d'attirer par un éveil d'en bas, car les actes de ceux d'en bas n'ont pas le pouvoir d'éveiller ce grand amour. Néanmoins, après l'éveil suscité par les actes de ceux d'en bas, afin qu'Il « vienne comme la pluie », etc.,

אזי מאליו וממילא נמשך בחי' הטל והוא בחי' חג הסוכות וסוכה תהיה לצל יומם וכתוב ה' צלך ובצל ידי כסיתך בחי' וימינו תחבקני (ואפשר לומר שגם ע"פ לה"ק [לשון הקודש] יש שייכות סוכה לטל והוא ע"פ מ"ש בנחמיה)

alors, spontanément et de soi-même, le niveau de la rosée est attiré. C'est le niveau de la fête de Soukkot : « Et une soukka sera un abri à l'ombre, le jour. » Il est écrit : « Havaya est ton ombre », et « À l'ombre de Ma main, Je t'ai abrité » ; c'est le niveau de « Sa droite m'étreint ». (On peut aussi dire que, même selon la langue sainte, il existe un lien entre soukka et tal (« rosée »), conformément à ce qui est écrit dans Nehemia

(סי' ג' ט"ו) יבננו ויטללנו דפירושו כמו סוכה כמ"ש בשרשים וכ"כ [וכן כתב] במצודת ציון שהוא ענין צל

(chapitre 3, [verset] 15) : « Il la bâtit et la couvrit (vi'tal'lénou) », ce qui signifie comme une soukka, ainsi qu'il est écrit dans le Shorashim ; le Metzoudat Tsion écrit également qu'il s'agit d'une notion d'ombre.

כי בצל קורתי (בראשית י"ט) תרגם אונקלוס בטלל וכן בגמרא (פ"ג [פרק ג'] דסוכה דל"א) האי כשורה דמטללתא

Car « à l'ombre de mon toit » (Bereishis 19), Onkelos traduit par betelal ; de même, dans la Guemara (chapitre 3 de Sukkah, folio 31), on trouve : « cette poutre du toit (metaltal) ».

וזהו תזל כטל ואזי יוכלו לבא לבחי אמרתי להיות האמירה שלי ע"ד ואשים דברי בפ"ך ופי יגיד תהלתך יגיד מאליו וממילא כנ"ל

Voilà ce que signifie « distillera comme la rosée » ; alors, ils pourront accéder au niveau de « Ma parole » (imrati), afin que la parole soit la Mienne, selon le sens de « J'ai mis Mes paroles dans ta bouche » et de « Ma bouche proclamera Ta louange » : elle la proclamera spontanément et de soi-même, comme indiqué précédemment.

(וזהו ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתך שבחי דברי שבפ"ך שזהו ענין כטל אמרתי זהו ענין ובצל ידי כו' בחי' א' עם חג הסוכות ועמ"ש מזה בד"ה ביום השע"צ [השמיני עצרת] עו' [ועי' בזהר בראשית])

(Voilà ce que signifie : « J'ai mis Mes paroles dans ta bouche, et à l'ombre de Ma main, Je t'ai abrité » : le niveau de « Mes paroles dans ta bouche », qui correspond à « Ma parole comme la rosée », correspond à « à l'ombre de Ma main », etc. ; il s'agit d'un seul et même niveau que la fête de Souk-kot. Voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours intitulé « Le huitième jour, une assemblée solennelle », ainsi que dans le Zohar, Bereishis.)

(דף ד' סע"ב [סוף עמוד ב]) ובפ' צו (דל"ה ע"א) והנה סיפיה דקרא הוא לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה.

(folio 4, fin du côté b), ainsi que dans la paracha Tzav (folio 35a). Or, la fin du verset est : « pour planter les cieux, poser les fondations de la terre et dire à Sion : “Tu es Mon peuple.” »

והיינו שבחי' טל נמשך בבחי' שמים וארץ וכמשי"כ [וכמה שכתוב] האזינו השמים כו' תזל כטל כו' ועיי' לאמר לציון כו' וכנ"ל בענין השקיפה כו' וברך כו'

Cela signifie que le niveau de la rosée se déverse dans le niveau des cieux et de la terre, comme il est écrit : « Cieux, prêtez l'oreille », etc., « elle distillera comme la rosée », etc. ; et, par cela, « dire à Sion », etc., comme nous l'avons vu plus haut à propos de « Regarde », etc., « et bénis », etc.

ולכן אין הטל נפסק כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לפי שמקורו מאד נעלה ממעשה התחתונים ואתערותא דלתתא שאין מגיעים אלא עד מקור נשמות ישראל ומזליהם העליון.

C'est pourquoi la rosée ne cesse jamais, comme l'ont dit nos Sages de mémoire bénie, car sa source est très élevée, bien au-dessus des actes de ceux d'en bas et de l'éveil d'en bas, qui n'atteignent que la source des âmes d'Israël et leur mazal supérieur.

אכן הטל יורד ונמשך מאור עליון הנק' טלא דבדולחא כמ"ש כי טל אורות טלך (בישעיה ס"ו כ"ו י"ט) (ועי' בזח"א [בזהר חלק א])

En vérité, la rosée descend et se déverse d'une lumière supérieure appelée « la rosée cristalline » (tala de-vedolcha), comme il est écrit : « Car Ta rosée est une rosée de lumières » (dans Isaïe, chapitre 26, [verset] 19) (voir aussi le Zohar, partie I).

(דק"ל סע"ב [סוף עמוד ב] ודרל"ב א') דפ"י אורות ממש מאינן נהורין עילאין דנהרין לעילא כו' וח"ג [וחלק ג'] (דקכ"ח ב') אורות נהורא דחוורתא דעתיקא כו'

(folio 130, fin du côté b, et folio 232a), où il est expliqué que le mot « lumières » doit être pris au sens littéral : « de ces lumières supérieures qui brillent en haut », etc. ; et partie III (folio 128b) : « Lumières » : la lumière de la blancheur d'Atika, etc.,

הה"ד [הדא הוא דכתיב] ועינו כעין הבדולח כו' שהוא למעלה מעלה מבחי' המזלות שהן נוצר חסד ונקח כו' כמ"ש בזה"ק [בזהר הקדוש] כו'

comme il est écrit : « Et son apparence était semblable à l'apparence du bedolach (cristal) », etc. ; cela est très supérieur au niveau des mazalot, qui sont « Notzer 'Hessed » (« Il préserve la bonté ») et « Ve-naké » (« et Il purifie »), etc., comme il est écrit dans le saint Zohar, etc.

(וזהו שכברכת יעקב נאמר ויתן לך האלקים מטל השמים כו' שזהו למעלה מעלה מבחי' שרש נשי' [נשמות ישראל] מצד עצמן שהוא מבחינת המזלות ובוזהר פ' תזריע) (דמ"ט ע"א) גבי הזה עליהם מי חטאת שיורי טלא דכדולחא.

(C'est pourquoi, dans la bénédiction de Jacob, il est dit : «Que D.ieu te donne de la rosée des cieux», etc. : cela est très supérieur au niveau de la racine des âmes d'Israël par elles-mêmes, qui relève du niveau des mazalot. Et dans le Zohar, paracha Tazria) (folio 49a), à propos de «Asperge sur eux les eaux de purification» : «les restes de la rosée cristalline».

וזהו ההמשכה שמבחי' מזל ונוצר חסד כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה למה נסמכה פ' מרים כו' ע"ש ונקראים רק שיורי טלא והיינו כדי לטהר טמא מת.

Tel est le déversement qui provient du niveau du mazal et de «Notzer 'Hessed», comme il est écrit dans Iguéret Hakodech, dans le passage commençant par «Pourquoi la section de Miriam a-t-elle été rapprochée», etc. Voir là-bas. Ils ne sont appelés que «les restes de la rosée» ; c'est afin de purifier celui qui est impur à la suite d'un contact avec un mort.

אכן לע"ל [לעתיד לבוא] להיות תחיית המתים ממש זהו על ידי גילוי מבחי' עצמיות טל אורות ממש.

En vérité, dans le monde futur, la résurrection effective des morts aura lieu grâce à la révélation du niveau de l'essence même de la «rosée de lumières».

26 ועמ"ש בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון גבי אחר וקדם צרתני שיש בבחינת הרצון עליון ב' בחינות כו' ע"ש ועד"ז הוא ענין יערוף כמט ר ותזל כטל

Et voyez ce qui est écrit dans l'explication sur [le verset] «J'étais auprès de Lui comme un nourrisson (amon)», à propos de «Tu m'as formé par-derrrière et par-devant» : le niveau de la volonté supérieure comporte deux niveaux, etc. Voyez là-bas. De même, «qu'elle s'écoule comme la pluie» et «qu'elle distille comme la rosée» ;

כי יערוף מלשון עורף זהו נקי בחי' אחר לגבי בחי' תזל כטל שהוא פנימית תענוג העליון כו' אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] גם בבחי' יערוף נמשך הארה מבחי' הפנימית המתלבש בבחינת המזלות

car ya'arof, dérivé du mot oref («la nuque»), est qualifié de niveau de «l'arrière» par rapport au niveau de «qu'elle distille comme la rosée», qui est la dimension intérieure (pnimiyout) du plaisir supérieur, etc. Pourtant, même au niveau de ya'arof, un rayonnement est attiré depuis le niveau de la dimension intérieure qui s'enveloppe dans le niveau des mazalot ;

ולכן נק' שירי טלא כו' ועמ"ש עוד מענין האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] בביאור ע"פ צאינה וראינה כו'

c'est pourquoi on l'appelle «les restes de la rosée», etc. Voyez aussi ce qui est écrit au sujet de l'éveil d'en haut qui dépasse l'éveil d'en bas, dans l'explication sur [le verset] «Sortez et voyez», etc.

(בפ' קדושים) ובביאור ע"פ אני ישנה כו' שראשי נמלא טל עו' [וע'] עוד בענין תול כטל בזהר ויקהל דר"י [דרכינו יצחק] ע"א:

(dans la paracha Kedochim), ainsi que dans l'explication sur [le verset] «Je dors», etc.: «car ma tête est remplie de rosée». Voyez aussi, au sujet de «qu'elle distille comme la rosée», le Zohar, Vayakhel, folio 210a.

27 קיצור מהדרוש ע"פ האזינו

Résumé du discours sur [le verset] «Prêtez l'oreille».

28 אות א יבאר ענין כל ימיו בתשובה ויש בו ד' ענינים. הא' הוא שיקדים פ"י מאמר נשמה שנתת בי כו'

La section 1 expliquera la notion de «tous ses jours dans la techouva (retour)», selon quatre thèmes. Le premier consiste à présenter d'abord l'explication de cette parole: «L'âme que Tu as placée en moi», etc.

והוא שהנשמה שרשה הגבה למעלה וכדי שתתרחק פלאים להתלבש בגוף צריכה להתצמצם ולהתפשט בכמה מיני צמצומים והתפשטות ודרך כלל הם ד' מיני ירידות וזהו נתת בי בראת יצרת נפחת כנגד ד' אותיות הוי' כו'.

À savoir, la racine de l'âme est extrêmement élevée, au-dessus, et, pour qu'elle descende de façon prodigieuse [jusqu'en bas] afin de s'envelopper dans un corps, elle doit se contracter et se déployer au moyen de nombreuses sortes de contractions (tsimtsoumim) et de déploiements; en règle générale, il s'agit de quatre sortes de descentes. C'est là le sens de «Tu as placée en moi», «Tu as créée», «Tu as formée», «Tu as insufflée», qui correspondent aux quatre lettres de Havaya, etc.

ב' אך לא כל הנשמה נכנסת בתוך הגוף רק הארה ממנה בלבד דרך צמצום כו' כנ"ל.

Deuxièmement: cependant, ce n'est pas toute l'âme qui entre dans le corps, mais seulement un rayon d'elle, par voie de contraction, etc., comme mentionné plus haut.

אבל כל הנשמה ועיקרה נשאר למעלה ונקי מזל. גי' וענין המזל היינו כמ"ש ונוזלים מן לבנון. לבנון הוא בחי' אין שממנו תמצא החכמה.

Mais toute l'âme, ainsi que son essence, demeure en haut et est appelée mazal. Troisièmement : le mazal est lié à ce qui est écrit : « Et s'écoulant du Liban. » Le Liban est le niveau du ayin (« néant »), d'où se trouve la 'Hokhma (sagesse).

29 וזהו ענין התשובה שהרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה דהיינו לבחי' שורשה העליון בחי' אין ומזל הנ"ל עד יעבור עמך הוי' למעלה מבחי' שם הוי' יו"ד צמצום כו' והיינו ע"י תשובה בביטול ומס"נ [ומסירות נפש].

Et voici le sens de la techouva : « l'esprit retournera vers Elokim, qui l'a donné », c'est-à-dire au niveau de sa racine supérieure, le niveau du néant et du mazal évoqué plus haut, « jusqu'à ce que Ton peuple passe, Havaya », au-dessus du niveau du Nom Havaya, dont le youd représente le tsimtsoum, etc. Cela se fait par la techouva, avec l'annulation de soi (bitoul) et le sacrifice de soi (messirout néfesh).

ד' והשתא א"ש [אתי שפיר] ענין כל ימיו בתשובה כי בכל יום צ"ל בחי' תשובה זו למקורא דכולא באמרו שמע ישראל כו' שצריך למסור נפשו באחד :

Quatrièmement : on comprend alors aisément le sens de « tous ses jours dans la techouva » : chaque jour, il faut atteindre ce niveau de techouva vers la Source de tout, lorsqu'on dit « Écoute, Israël », etc., car il faut livrer son âme dans le mot « Un ».

30 אות ב' הוא הג"ה [הגהה].

La section 2 est une glose.

31 באות ג יש כו ב' ענינים אי יבאר איך יתהפך לבו לבוא לבחי' תשובה מס"נ [מסירות נפש] ביטול הנזכר פ"א ויאמר שהוא כשמו ללכו מ"ש ובחרת בחיים.

La section 3 comporte deux sujets. Premièrement, elle expliquera comment son cœur peut être transformé afin d'accéder au niveau de la techouva, du sacrifice de soi (messirout néfesh) et de l'annulation de soi (bitoul) mentionnés à la section 1 ; elle dira que cela se fait en prenant à cœur ce qui est écrit : « Et tu choisiras la vie. »

כי בכל דבר יש חיים ומות הגשמיות נקי מות והרוחניות שבו נקרא חיים והוא ית' חיי החיים.

Car en toute chose, il y a la vie et la mort : la matérialité est appelée « mort », et la spiritualité qui s'y trouve est appelée « vie » ; et Lui, béni soit-Il, est la Vie de toute vie.

32 וא"כ יתבונן אם לעוברי רצונו שהוא בגשמיות נמשך כ"כ [כל כך] חיות ותענוג לעושי רצונו שהם המצות עאכ"כ [על אחת כמה וכמה].

Et, dès lors, il méditera : si tant de force vitale et de plaisir sont attirés vers ceux qui transgressent Sa volonté dans le domaine matériel, à combien plus forte raison en est-il ainsi pour ceux qui accomplissent Sa volonté, c'est-à-dire les mitsvot.

וא"כ ועמך לא חפצתי כו' ויבא למס"נ [למסירות נפש] ממש מחמת שיחרה לו מאד על היותו נפרד כו'.

Et, dès lors : « Et auprès de Toi, je ne désire rien », etc. ; il en viendra à un véritable sacrifice de soi (messirout néfesh), car il lui sera extrêmement douloureux d'être séparé, etc.

ב' יבאר כי תשובה זו הוא בחי' שבת אותיות תשב והשביתה היא למטה להסיח דעתו מכל המחשבות הטורדות לקשר נפשו בחי' למס"נ [למסירות נפש] באחד

Deuxièmement : il sera expliqué que cette techouva est le niveau de Chabbat, dont les lettres forment tashev (« ramener »). Le repos, en bas, consiste à détourner son esprit de toutes les pensées troublantes, afin d'attacher son âme à D.ieu et de la sacrifier dans le « Un » ;

ולמעלה הי"ע [הוא ענין] עליי [עלייה] החכמה ומדות שנתפשטו בבחי' עשיה ובשבת התגלות אור א"ס בבחי' שלמעלה מהחכמה.

et, en haut, il s'agit de l'élévation de 'Hokhma (sagesse) et des attributs émotionnels (midot) qui s'étaient répandus dans le niveau de la « réalisation » (Assiya) ; le Chabbat, la Lumière infinie (Or Ein Sof) se révèle à un niveau supérieur à 'Hokhma.

אמנם דוקא מי שטרח בע"ש [בערב שבת] בתפלה שבכל יום מששת ימי החול שהוא ההארה מעין שבת למס"נ [למסירות נפש] בקריאת שמע כנ"ל יאכל בשבת:

Cependant, seul celui qui a peiné « la veille de Chabbat », dans la prière de chacun des six jours de semaine — qui est un rayonnement semblable à celui de Chabbat —, en se sacrifiant lors de la lecture du Chema, comme indiqué plus haut, « mangera le Chabbat ».

33 באות ד יש ב' ענינים. א' יבאר כי יוהכ"פ [יום הכפורים] נקרא שבת שבתון כי הוא עיקר יום התשובה ובשבת מאיר הארה ממנו בלבד כי עיקר התשובה ביטול רצון והנה אית רצון ואית רצון.

La section 4 comporte deux sujets. Premièrement, elle expliquera que Yom Kippour est appelé « Chabbat Chabbaton », car il est le jour essentiel de la techouva, et que, le Chabbat, seul un rayonnement de celle-ci se révèle. Car l'essence de la techouva est l'annulation de la volonté ; or, il y a volonté et volonté.

34 וביוכ"פ [וביום כפור / וביום הכפורים] מתגלה רצה"ע [רצון העליון] שהוא בחי' לפני הוי' ומשם נמשך סלח לנו אך סלחתי כדברך כתיב ר"ל [רוצה לומר] כפי האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] רעותא דליבא עיי"ז מתגלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] רצה"ע [רצון העליון] הנ"ל שלג וצמר כו'.

Et à Yom Kippour se révèle la volonté suprême, qui est le niveau de « avant Havaya » ; c'est de là que vient « Pardonne-nous ». Mais il est écrit : « J'ai pardonné selon ta parole », c'est-à-dire selon l'éveil d'en bas (itarouta dilétaa), le désir du cœur ; par là se révèle l'éveil d'en haut (itarouta diléela), la volonté suprême mentionnée plus haut, « la neige » et « la laine », etc.

ב' יבאר שלכך נתנו לוחות אחרונות ביוכ"פ [ביום כפור / ביום הכפורים] כי אנכי ולא יהיה לך כללות מ"ע [מצות עשה] ול"ת [ולא תעשה]

Deuxièmement, il expliquera que c'est pourquoi les secondes Tables furent données à Yom Kippour. Car « Je suis » et « Tu n'auras pas » constituent l'expression générale et collective (klalus) des mitsvot positives et des interdits :

עיי' מ"ע [מצות עשה] גילוי מהו"ע [מהותו ועצמותו] בחי' אנכי נמשך להיות אלקיך עיי' שם הוי' ובחי' ל"ת [לא תעשה] שלא יהיה הסתר ולא יבדילו אלהים אחרים וניתנו בחשאי פנימי' [פנימיות / פנימית] הלב:

Par les mitsvot positives, la révélation de Son être et de Son essence, le niveau de « Je suis », est attirée afin qu'Il soit « ton D.ieu », par le Nom Havaya ; et le niveau des interdits consiste à ce qu'il n'y ait pas de dissimulation et que les « autres dieux » ne s'interposent pas. Et elles furent données en silence : la dimension intérieure du cœur (pnimiyout).

35 באות ה יבא לביאור הפסוק. ויש בו ב' ענינים. הא' הוא מה שנת' [שנתבאר] איך שעיי' תשובה הנ"ל

La section 5 vient expliquer le verset et comprend deux sujets. Le premier est ce qui a été exposé : comment, par la techouva évoquée plus haut,

אזי הוא בחי' ויבא כגשם לנו בחי' ואד יעלה ע"י הריחוק יעורר אה"ר [אהבה רבה] גשם ואזי כמטר לקחי שלוקחים אותו כביכול.

on atteint alors le niveau de « Il viendra vers nous comme la pluie », le niveau de « une brume s'élève » : par l'éloignement, il éveillera le grand amour (ahava rabba), la pluie ; puis vient « Mon enseignement comme la pluie », où Il est pris, pour ainsi dire.

ב' יבאר שמ"מ א"א להיות המשכות הנ"ל אא"כ [אלא אם כן] יש לו תורה כי תלת קשרין כו' וזהו האזינו השמים ותשמע הארץ תשב"כ [תורה שבכתב] ותשבע"פ [ותורה שבעל פה] ואח"כ יערוף כמטר כו' :

Deuxièmement, il expliquera que, néanmoins, les effusions évoquées plus haut ne peuvent avoir lieu s'il n'a pas la Torah, car « trois liens », etc. C'est le sens de « Prêtez l'oreille, cieux » et « que la terre entende » : la Torah écrite et la Torah orale ; ensuite, « qu'elle s'écoule comme la pluie », etc.

36 אות ו יבאר שהמטר הוא הנמשך ע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] אבל אה"י כטל הוא מבחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם יען שהוא למעלה מבחי' מקור נש"י [נשמות ישראל] ומזליהם בחי' טלא דבדולחא שלמעלה מהמזלות ונוצר ונקה :

La section 6 expliquera que la pluie est ce qui est attiré par un éveil d'en haut (l'éveil d'en haut) ; mais « Je serai comme la rosée » relève d'un niveau que l'éveil d'en bas n'atteint pas, car il est au-dessus du niveau de la source des âmes d'Israël et de leurs mazalot : le niveau de la rosée cristalline (tala de-vedolcha), qui est au-dessus des mazalot et de « Notzer » et « Ve-nakeh ».

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/haazinu/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak